

***STATSBIDRAG
TILL
ENSKILD VÄGHÅLLNING***

HANDBOK

Upphovsman (författare, utgivare)

Vägverket:

Råger Palm, Anne-Marie Gard, Roland Klang, Håkan Magnusson

Dokumentets titel

Handbok för statsbidrag till enskild väghållning

Huvudinnehåll

Handboken ger råd och anvisningar för handläggning av bidragsärenden

ISSN

1401 - 9612

ISBN

Nyckelord

Statsbidrag till enskild väghållning

Distributör (namn, postadress, telefon, telefax, e-postadress)

Vägverket, Butiken, 781 87 Borlänge

telefon: 0243-755 00, fax: 0243-755 50, e-post: vagverket.butiken@vv.se**Huvudkontoret**

Postadress

781 87 BORLÄNGE

Besöksadress

Röda vägen 1

Telefon

0243-75000

Telefax

E-postadress

vagverket.vv.se

<u>INNEHÅLLSFÖRTECKNING</u>	Sid
FÖRORD	2
INLEDNING	3
KOMMENTARER	
1. Definitioner	4
2. Bidragsberättigade vägar	6
3. Ansvariga myndigheter och ansökan om bidrag	16
4. Planer för byggande	17
5. Byggnadsbidrag	18
6. Driftbidrag	20
7. Momskompensation	23
8. Utbetalning av byggnadsbidrag	24
9. Utbetalning av driftbidrag	24
10. Tillsyn	25
11. Bidrag till enskilda färjleder	27
BILAGOR	
1. Förordning (SFS 1989:891)	
2. Vägverkets föreskrifter (VVFS 1990:4)	
3. Bidragstablå	
4. Riktlinjer till hjälp för att uppnå basstandard vid bidragsgivning	
5. Sammanställning av lagar, förordningar och publikationer som verksamheten berörs av	
6. Samlingsbild detaljplan	
7. Vägverkets förslag till modell för prioritering av objekt	
8. Tolkningsfall, byggnadsbidrag	
9. Vägmärken; Vem beslutar avseende enskilda vägar?	
10. Exempelsamling (15 st)	

FÖRORD

Denna handbok behandlar statsbidrag till enskilda väghållare för drift och investeringar. De bidragsberättigade enskilda vägarna utgör ett komplement till det allmänna vägnätet. Handboken beskriver bland annat bidragsförutsättningarna, förtydligar vissa begrepp och beskriver innehållet i reglerna.

Statsbidrag till enskilda väghållare regleras genom en förordning (1989:891) om statsbidrag till enskilda vägar och Vägverkets föreskrifter (VVFS 1990:4) till förordningen. Handboken syftar i första hand till att vara ett hjälpmedel vid handläggningen av bidragsärenden, bland annat för att denna skall bli så lika och rättvis som möjligt i landet. Dessutom är den avsedd som information till länsstyrelser, väghållare och kommuner m fl.

Den nya utgåvan har kommit till eftersom ett flertal förändringar har skett i regelverket. Till exempel kan bidrag numera lämnas till att rusta upp en väg som inte är i tillfredsställande skick, och vid beräkning av bidrag till färjdrift skall väghållarens intäkter från trafikanterna beaktas. Dessutom har tolkningen av reglerna blivit klarare genom en mängd praktikfall och överklagningsärenden.

Staten avsätter medel för såväl investeringsåtgärder som drift- och underhållsåtgärder. Länsstyrelserna planerar hur medlen för investeringar används, och Vägverkets regioner planerar användningen för drift och underhåll. Planering, bidragsgivning och stöd bör ske utifrån ett samhällsekonomiskt tänkande där också trafiksäkerhet och miljöintresse har en framträdande roll.

Olika intressenter, bland andra Svenska Kommunförbundet, länsstyrelserna och Riksförbundet för enskild väghållning (REV), har haft möjlighet att yttra sig över innehållet i handboken under framtagningen och kommer också att ha möjlighet att delta i den kontinuerliga uppdateringen.

En statlig utredning har tillsatts under våren 2000 för att se över bidrag och regler för enskild väghållning (BREV-utredningen). Avsikten är att utredningen ska lägga fram sitt förslag under första halvåret 2001.

Denna handbok, Vägverkets publikation 2001:36, innehåller förordningen och föreskrifterna samt förtydliganden och råd till dessa och ersätter den tidigare utgåvan, Vägverkets publikation 1990:43.

Enheten för planering av vägtransportssystemet

Lena Ericsson

INLEDNING

Statsbidrag till enskild väghållning har lämnats till väghållare sedan lång tid tillbaka. Redan år 1918 beslutades om bidrag till byggande av utfartsvägar i de fyra nordligaste länen, och från början av 1930-talet utökades bidraget till att gälla i hela riket. Bidrag till drift och underhåll av enskilda vägar började lämnas år 1939.

Reglerna för bidragsgivning har ändrats vid ett flertal tillfällen under årens lopp. Bland annat infördes 1985 ett differentierat bidragssystem efter vägarnas funktion.

Även vissa kommuner lämnar bidrag till enskilda vägar. Numera finns det också möjlighet att få EU-bidrag till vissa investeringsåtgärder inom utpekade stödområden.

Vägverket har följande mål för bidragsgivningen, enligt Nationell plan för vägtransportssystemet 1998-2007:

- Boende i glesbygd skall underlättas.
- Vägtransporter skall underlättas i områden där kostnaderna för dessa transporter hämmar utvecklingen av näringslivet.
- Allmänheten skall ha tillgång till områden för rekreations- och fritidsaktiviteter.
- Det vägkapital som är nedlagt i det enskilda statsbidragsvägnätet skall säkras.
- Trafiksäkerhet och miljöintressen skall beaktas och tas tillvara.

För att en enskild väghållare skall kunna få statligt bidrag skall vägen uppfylla följande förutsättningar enl SFS 1989:891 och VVFS 1990:4.

- Vägen skall inte vara av obetydlig längd.
- Vägen skall tillgodose kommunikationsbehov enligt Vägverkets föreskrifter (VVFS).
- Vägen skall vara ändamålsenlig med hänsyn till övriga vägar.
- Väghållningskostnaderna skall vara skäliga med hänsyn till nyttan.
- Väghållningen skall vara ordnad i någon form av organisation eller genom överenskommelse som godkänts av Vägverkets region.

KOMMENTARER

1. DEFINITIONER

Allmän trafik	Avser trafik som alstras av andra än de som bor utmed vägen eller har del i väghållningen.
Allmän väg	En allmän väg är en väg där staten (genom Vägverket) eller en kommun är väghållare enligt väglagen.
Bebyggelseområde	Område med detaljplan med enskilt huvudmannaskap eller motsvarande (sammanhållen bebyggelse med gemensam anläggning av kommunal-teknisk natur, t ex vatten och avlopp).
Byggande	Investeringsåtgärd som innebär nybyggnad av en del av en väg eller en rekonstruktion av vägen som kräver en investering på mer än ca 14 basbelopp.
Enskild väg	En väg som inte är allmän och där väghållare är t ex en enskild fastighets-ägare eller samfällighetsförening.
Enskilt huvudmannaskap	Huvudmannaskap inom detaljplanelagt område där en samfällighetsförening eller vägförening är väghållare enligt plan- och bygglagen (PBL).
Exploateringsområde	Ett planlagt område eller motsvarande som är under utbyggnad.
Kommunalt huvudmannaskap	Huvudmannaskap inom detaljplanelagt område där en kommun är väghållare enligt PBL.
Kommunalt väghållningsområde	Ett geografiskt avgränsat område där kommunen är väghållare enligt 5 § väglagen.
Landsbygdsområde	Område utanför bebyggelseområde.
Särskild drift	Rekonstruktion för att återställa eller förbättra vägens standard genom mindre åtgärder. Även förnyelse av beläggning räknas hit. (< 14 basbelopp)
Säsong	Barmarks- eller vinterperiod i respektive klimatzon.

Trafikklasser	Klass 1 = 0 – 24 fordon/ årsdygn- eller säsongsdyn klass 2 = 25 – 49 ”- klass 3 = 50 – 124 ”- klass 4 = 125 – 249 ”- klass 5 = ≥ 250 ”-
Väganordning	Anordning som stadigvarande erfordras för vägens bestånd, drift eller brukande och som tillkommit genom väghållarens försorg eller övertagits av denna.
Väghållare	Den som har ansvar för att vägen underhålls, hålls i stand och är farbar.
Väghållningsmyndighet	Då staten är väghållare, Vägverkets region och då en kommun är väghållare, den kommunala nämnd som kommunfullmäktige utser.
Väggategori	Indelningssystem och bidragsförutsättningar med hänsyn till vägens funktion. Se sidorna 9 - 15 samt sidan 20
Vägområde	Område som behövs för vägens brukande, drift och underhåll. Vägområdet kan beslutas vid en lantmäteriförrättning eller genom en frivillig överenskommelse.
Årlig drift	Åtgärder under året för att hålla vägen i tillfredsställande skick.

2. BIDRAGSBERÄTTIGADE VÄGAR

Författningar:

Förordning 2-3 §§

Föreskrift 1-3 §§

Villkor

Allmänt

En förutsättning för att bidrag skall kunna lämnas är att vägen tillgodoser ett kommunikationsbehov enligt de villkor som anges i 1 § i Vägverkets föreskrift (VVFS 1990:4), tabell 1 om vägkategori och funktion. Dessutom skall vägen uppfylla övriga villkor såsom längd, ändamålsenlighet och skäliga kostnader med hänsyn till nyttan

En väg kan vara bidragsberättigad även om den delvis är belägen inom ett detaljplanelagt område och kommunalt väghållningsområde.

Bidragsförutsättningarna avgörs med hänsyn till hela vägens funktion, dvs inkl delar som inte är bidragsberättigade. De bidragsberättigade delar, som tillsammans utgör en vägdel, skall vara minst 500 m (bilaga 6).

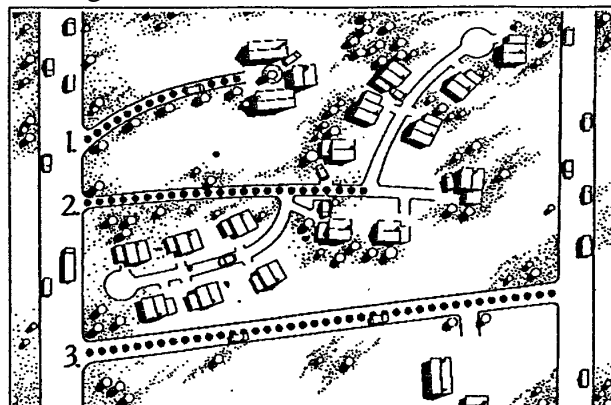
Vägar inom kategorierna C, D, E och F skall vara av väsentlig betydelse för att bidrag skall lämnas. Det innebär vissa krav på trafikens storlek och sammansättning (kategori C), bebyggelsens mängd och art (kategori E) eller trafikens storlek (kategori D och F). (Se sid 9-15)

Om det finns ett funktionellt samband mellan en bidragsväg och en gång- och cykelväg kan bidrag också lämnas till gång- och cykelvägen.

Bidrag lämnas inte till vägar inom exploateringsområden eller till vägar som i huvudsak betjänar ett sådant område.

Vägs funktion

En vägs funktion beskrivs som utfartsväg, uppsamlingsväg eller genomfartsväg.

1=Utfartsväg

2=Uppsamlingsväg

3=Genomfartsväg

En väg kan delas upp i vägdelar om delarna har mycket olika karaktär, t ex om vägbredd, slitlager, kategori och trafikklass ändras avsevärt. Längden per vägdel ur administrativ synpunkt bör inte understiga 500 m.

En vägs eller vägdelns kategoritillhörighet bestäms normalt av den funktion som alstrar mest trafik. För beräkning av trafik finns publikationen ”Trafikdata enskilda vägar”(Vägverket, publikation 1987:93-94).

Om en grupp av funktioner med samma bidragsprocent alstrar mest trafik skall den mest trafikalkonstrande funktionen inom gruppen bestämma kategori för vägen (6§ VVFS).

Om någon funktion alstrar förhållandevis hög andel tung trafik (mer än 10 procent) så skall särskild hänsyn tas till detta.

En väg som är uppdelad på flera väghållningsorganisationer kan vara berättigad till bidrag om den sammanlagda väglängden uppfyller längdkriteriet.

En väg får inte hänföras till olika kategorier sommar och vinter (6 § VVFS). Däremot kan en väg vara berättigad till bidrag till årlig drift för enbart vinter- eller sommarperioden. Vägens trafikklass bestäms då av säsongmedeldygnstrafiken.

Ändamåls- enlighet

Det bidragsberättigade vägnätet skall utgöra ett komplement till det allmänna vägnätet och ha en standard som är anpassad till vägens funktion och trafikbelastning. Hänsyn skall tas till trafiksäkerhet, miljö och resmönster. Statsbidrag lämnas inte när det finns en annan väg som lika bra eller bättre kan tillgodose det aktuella trafikbehovet.

För att årligt driftbidrag skall lämnas skall vägen vara i ett för dess ändamål tillfredsställande skick. Vägen skall ha en standard som gör det möjligt att rationellt utföra barmarksunderhåll och vinterväghållning.

Beträffande standard se bilaga 4 ”Riktlinjer till hjälp för att uppnå basstandard vid bidragsgivning”.

Fast boende

Med fast boende menas att den boende skall vara skriven på fastigheten enligt folkbokföringslagen.

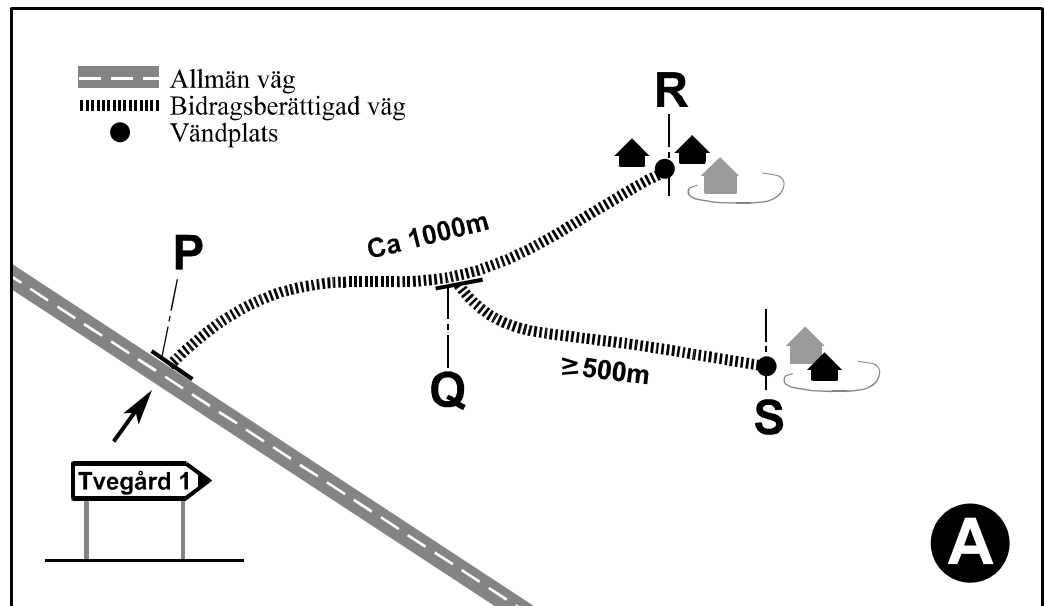
Klart allmänt intresse

En väg som är kortare än ca 1 km, dock minst 500 m, är bidragsberättigad om den tillgodoser ett klart allmänt intresse.

Exempel på detta är om en gemensam anläggning (post, köpcentrum, kommunal service, järnvägsstation, skola, kyrka eller annan inrättning av betydelse för allmänheten eller av kulturhistoriskt värde) ligger minst 500 m från en allmän väg. Vägen kan då vara bidragsberättigad även om den är kortare än 1 km. Årsdygnstrafiken bör överstiga 50 fordon. Hänsyn skall tas till trafiksäkerhet och miljö.

Skälig kostnad/nytta	Villkoret att kostnaden för vägen skall vara skälig med hänsyn till nyttan innebär ett tak för bidragsgivningen. Statsbidrag kan inte påräknas i full omfattning om kostnaden för väghållningen är orimligt hög i förhållande till nyttan. Detta kan exempelvis bli fallet vid långa utfartsvägar. Godkänd maximal årlig driftkostnad för en väg till fast boende bör motsvara högst två basbelopp per permanentbostad och år. Vad gäller färjled se sid 27.
Betungande	<p>Bidrag kan lämnas även vid kortare väglängd än ca 1 km om vägen endast betjänar enstaka bostäder och fastighetsägarnas egna kostnader för väghållningen är betungande. Väglängden skall dock vara minst 500 m.</p> <p>Med betungande menas att beräknad kostnad för den årliga driften överstiger ca 1/7 basbelopp för någon fastighet.</p>
Ordnad väghållning	<p>Enskilda väghållare skall för att kunna få bidrag vara organiserade på något av följande sätt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • samfällighetsförening bildad normalt i samband med en lantmäteriförrättning (vägförening, vägsamfällighet) • delägarförvaltning bildad normalt i samband med en lantmäteri-förrättning • frivillig väghållningsorganisation bildad genom överenskommelse • övrigt (ensam väghållare). <p>En kommun kan frivilligt ta ansvar för driften av en enskild väg och vara bidragsmottagare. Ansvaret skall överlåtas genom ett skriftligt avtal mellan vägens ägare och kommunen eller genom ett kommunalt beslut.</p>
Förhands-tillstånd	<p>Skriftligt tillstånd kan lämnas av länsstyrelsen för att påbörja byggnadsarbeten utan att förlora rätten till framtida statsbidrag. Motsvarande tillstånd gäller för särskilda driftarbeten som Vägverkets Region kan lämna. Tillstånden bör endast medges för särskilt akuta arbeten och i de fall synnerliga rationaliseringsvinster kan uppnås.</p>
Kultur och miljö	Om väghållningen är särskilt betungande på grund av kultur- och miljöhänsyn, bör hänsyn tas till detta i bidragsunderlaget.

Väg för fast boende inom landsbygdsområde (Kategori A; bidrag högst 70%)

Väglängd

En vägsträcka, P-R, är av betydelse som utfartsväg om det finns minst en permanentbostad vid ändpunkten och sträckan är ca 1 km eller längre.

Sträckan Q-S är av betydelse som utfartsväg för minst en fast bebodd fastighet vid ändpunkten. Sträckan är minst 500 m. Bostaden och ändpunkten skall dessutom vara belägen ca 1 km eller längre från allmän väg.

Om det är ändamålsenligt kan den bidragsberättigade väglängden räknas till en punkt högst ca 100 m bortom bostaden där det finns möjlighet att vända.

Om en allmän väg korsar en enskild väg kan delsträckorna vara kortare än 500 m. En förutsättning är dock att delsträckornas funktion kompletterar varandra och att en alternativ väg medför betydande vägförlängning, minst ca dubbla väglängden.

Fast boende

Med fast boende menas att den boende skall vara skriven på fastigheten enligt folkbokföringslagen.

Klart allmänt intresse

En väg som är kortare än ca 1 km, dock minst 500 m, är bidragsberättigad om den tillgodoser ett klart allmänt intresse.

Exempel på detta är om en gemensam anläggning (post, köpcentrum, kommunal service, järnvägsstation, skola, kyrka eller annan inrättning av betydelse för allmänheten eller av kulturhistoriskt värde) ligger minst 500 m från en allmän väg. Vägen kan då vara bidragsberättigad även om den är kortare än 1 km. Årsdygnstrafiken bör överstiga 50 fordon. Hänsyn skall tas till trafiksäkerhet och miljö.

Betungande

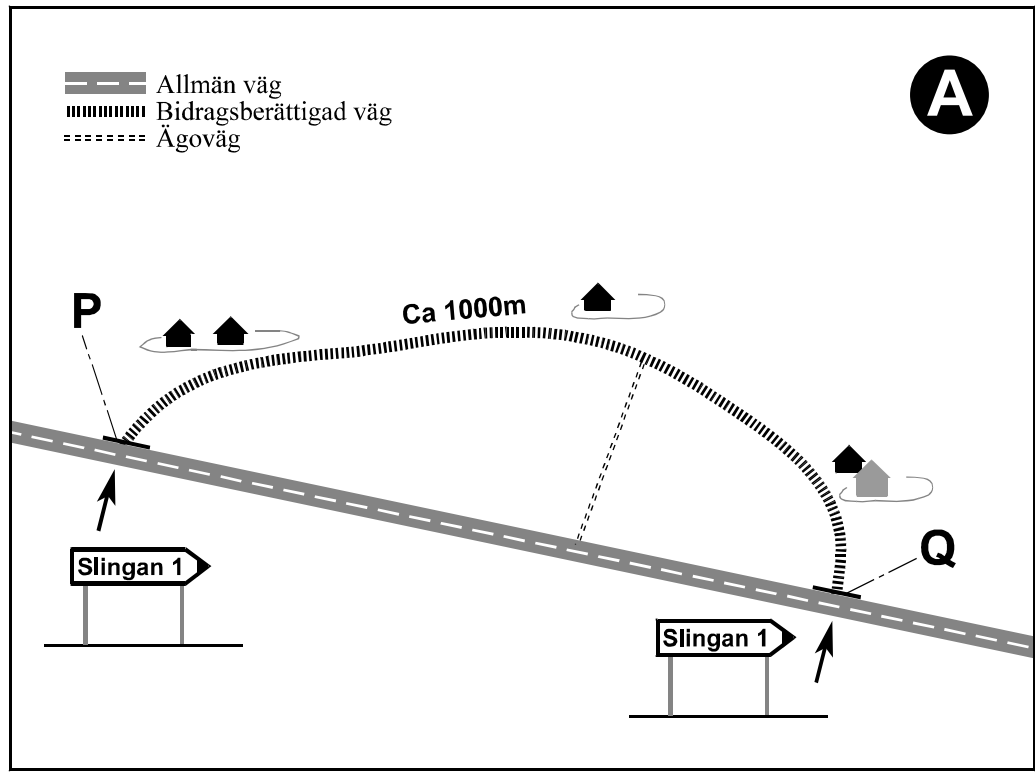
Bidrag kan lämnas även vid kortare väglängd än ca 1 km om vägen endast betjänar enstaka bostäder och fastighetsägarnas egna kostnader för väghållningen är betungande. Väglängden måste dock vara minst 500 m.

Med betungande menas att beräknad kostnad för den årliga driften överstiger ca 1/7 basbelopp för någon fastighet.

Ändamålsenlighet

Statsbidrag lämnas inte när det finns en annan väg som lika bra eller bättre kan tillgodose det aktuella trafikbehovet.

**Väg för fast boende inom landsbygdsområde, ”vägslinga”
(Kategori A; bidrag högst 70%)**

Väglängd En vägsträcka, P-Q, är av betydelse som utfartsväg för minst en permanentbostad. Vägen är nödvändig i sin helhet för transporter till och från fastigheter för att trafikföringen skall vara säker och ändamålsenlig. Sträckan bör vara ca 1 km eller längre för att bidrag skall lämnas. Hänsyn skall tas till trafiksäkerhet och resmönster.

Vägen är bidragsberättigad även om ägoväg, som inte ingår i vägsystemet, finns mellan den och allmän väg.

Fast boende Med fast boende menas att den boende skall vara skriven på fastigheten enligt folkbokföringslagen.

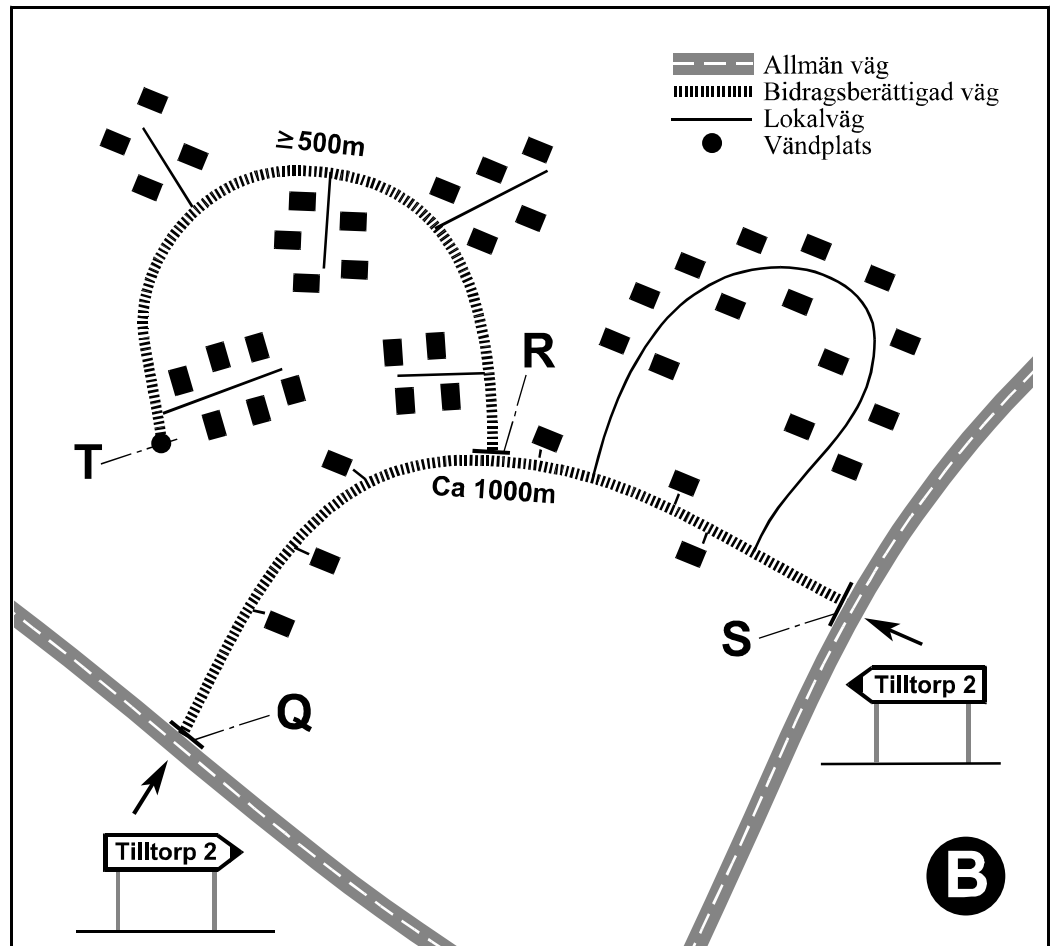
Klart allmänt intresse En väg som är kortare än ca 1 km, dock minst 500 m, är bidragsberättigad om den tillgodoser ett klart allmänt intresse.

Exempel på detta är om en gemensam anläggning (post, köpcentrum, kommunal service, järnvägsstation, skola, kyrka eller annan inrättning av betydelse för allmänheten eller av kulturhistoriskt värde) ligger utmed slingan. Vägen kan då vara bidragsberättigad även om den är kortare än 1 km. Hänsyn skall tas till trafiksäkerhet, miljö och resmönster.

Betungande Bidrag kan lämnas även vid kortare väglängd än ca 1 km om vägen endast betjänar enstaka bostäder och fastighetsägarnas egna kostnader för väghållningen är betungande. Väglängden måste dock vara minst 500 m. Med betungande menas att beräknad kostnad för den årliga driften överstiger ca 1/7 basbelopp för någon fastighet.

Ändamålsenlighet Statsbidrag lämnas inte när det finns en annan väg som lika bra eller bättre kan tillgodose det aktuella trafikbehovet.

**Väg för fast boende inom bebyggelseområde där vägen fungerar som uppsamlingsväg eller utfartsväg och inte endast som lokalväg; gäller dock inte för vägar inom detaljplanelagt område enligt PBL där kommunen är vägghållare enligt väglagen.
(Kategori B; bidrag högst 40%)**

Väglängd

En vägsträcka, Q-S, är av betydelse som uppsamlingsväg eller utfartsväg om den är ca 1 km eller längre.
Sträckan R-T är av betydelse som uppsamlingsväg om den är minst 500 m.
Dessutom skall punkten T vara belägen ca 1 km eller längre från allmän väg.

Fast boende

Med fast boende menas att den boende skall vara skriven på fastigheten enligt folkbokföringslagen.

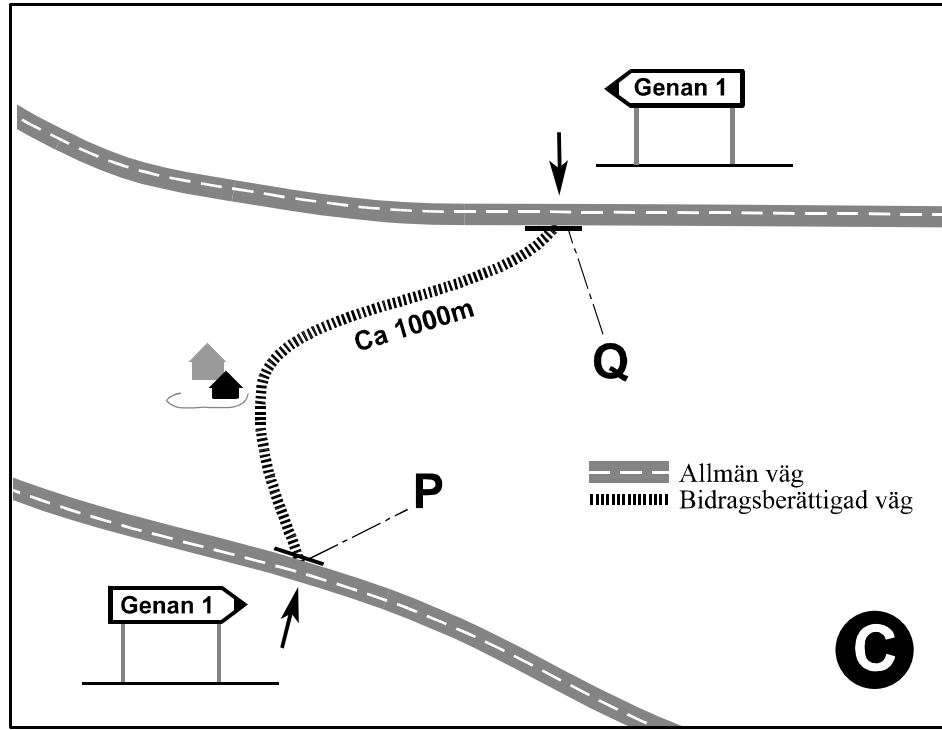
Klart allmänt intresse

En väg som är kortare väg än ca 1 km, dock minst 500 m, är bidragsberättigad om den tillgodoser ett klart allmänt intresse.
Exempel på detta är om en gemensam anläggning (post, köpcentrum, kommunal service, järnvägsstation, skola, kyrka eller annan inrättning av betydelse för allmänheten eller av kulturhistoriskt värde) ligger minst 500 m från en allmän väg. Vägen kan då vara bidragsberättigad även om den är kortare än 1 km. Årsdygnstrafiken bör överstiga 50 fordon. Hänsyn skall tas till trafiksäkerhet och miljö.

Ändamålsenlighet

Statsbidrag lämnas inte när det finns en annan väg som lika bra eller bättre kan tillgodose det aktuella trafikbehovet.

Genomfartsväg för andra än dem som bor utmed eller har del i vägen och som till övervägande del alstrar trafiken. Årsdygnstrafiken skall normalt vara större än 25 fordon (Kategori C; bidrag högst 80%)

Väglängd

Sträckan P-Q är ca 1 km eller längre och årsdygnstrafiken överstiger 25 fordon. I de fall alternativa resvägar medför en betydande vägförlängning (minst dubbla väglängden) eller om andelen tung trafik är stor kan lägre trafikmängd accepteras.

Om en allmän väg korsar en enskild väg kan delsträckorna vara kortare än 500 m. En förutsättning är dock att delsträckornas funktion kompletterar varandra och att alternativ väg medför betydande vägförlängning, minst ca dubbla väglängden.

Klart allmänt intresse

En väg som är kortare än ca 1 km, dock minst 500 m, är bidragsberättigad om den tillgodose ett klart allmänt intresse.

Exempel på detta är om en gemensam anläggning (post, köpcentrum, kommunal service, järnvägsstation, skola, kyrka eller annan inrättning av betydelse för allmänheten eller av kulturhistoriskt värde) ligger minst 500 m från en allmän väg. Vägen kan då vara bidragsberättigad även om den är kortare än 1 km. Årsdygnstrafiken bör överstiga 50 fordon. Hänsyn skall tas till trafiksäkerhet, miljö och resmönster.

Betungande

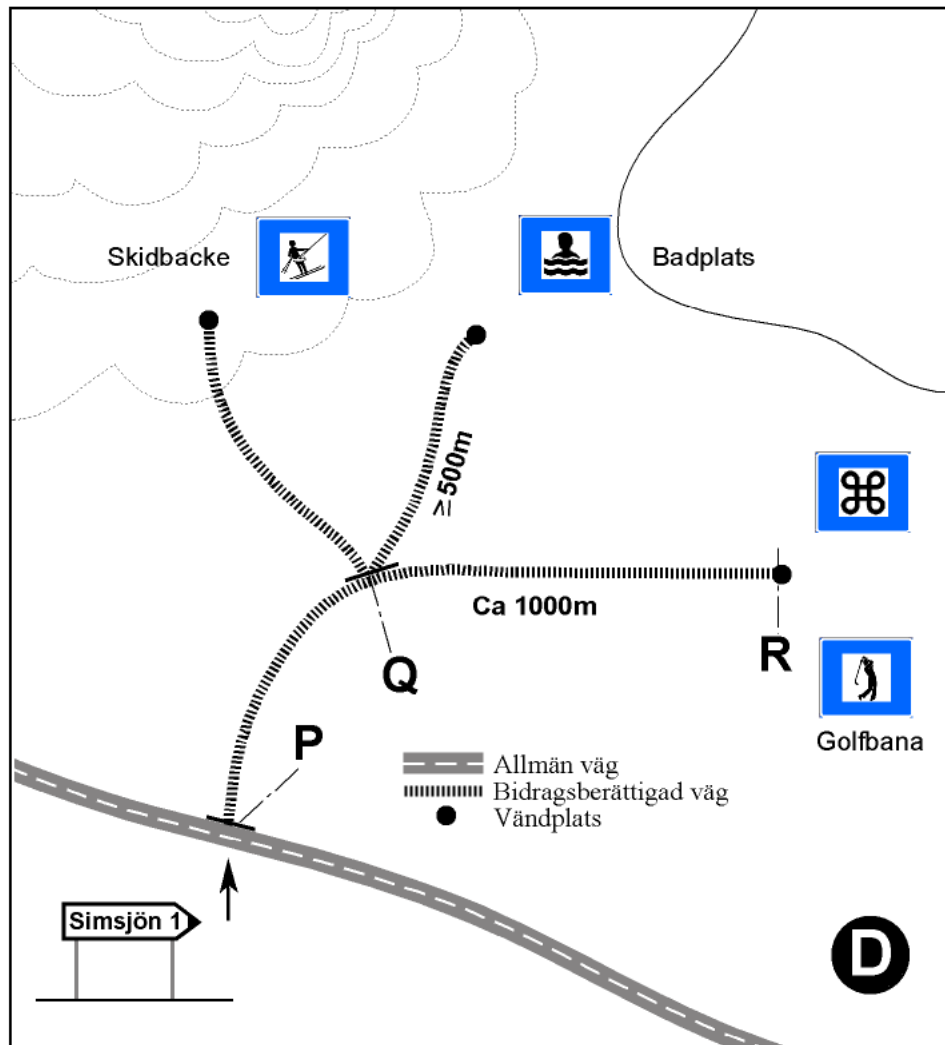
Bidrag kan lämnas även vid kortare väglängd än ca 1 km om vägen endast betjänar enstaka bostäder och fastighetsägarnas egna kostnader för väghållningen är betungande. Väglängden måste dock vara minst 500 m.

Med betungande menas att beräknad kostnad för den årliga driften överstiger ca 1/7 basbelopp för någon fastighet.

Ändamålsenlighet

Statsbidrag lämnas inte när det finns en annan väg som lika bra eller bättre kan tillgodose det aktuella trafikbehovet.

Väg för det rörliga friluftslivet och som inte är av betydelse för fast boende inom landsbygdsområde (vägkategori A). Vägens årsdygnstrafik eller säsongsdynstrafik skall normalt vara större än 25 fordon (Kategori D; bidrag högst 70%)

Väglängd

Vägsträckan P-R skall normalt inte vara kortare än ca 1 km.

Anslutningsvägarna från punkten Q skall vara minst 500 m och avståndet från vändplatser till allmän väg skall vara ca 1 km eller längre.

Särskilt allmänt intresse

Villkoret är tillämpligt på vägar med trafik som alstras av motionsaktiviteter eller friluftsliv eller på vägar som tjänar kulturminnesintressen. En sådan väg kan vara av väsentlig betydelse även med mindre årsdygns- eller säsongsdynstrafik än 25 fordon om den har särskilt allmänt intresse, t ex om det finns skyltade och markerade fornlämningar, naturreservat eller offentligt ordnad badplats. Hänsyn skall tas till trafiksäkerhet och miljö.

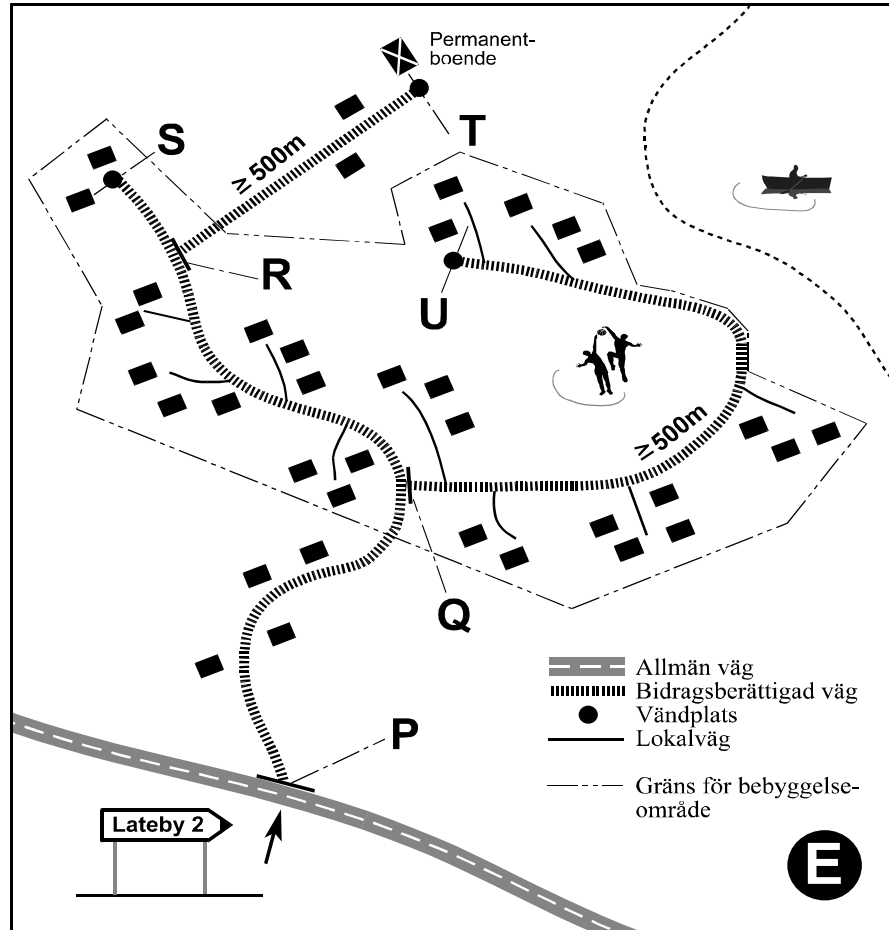
En kortare väg än ca 1 km, dock minst 500 m, är bidragsberättigad om vägen har ett stort kulturhistoriskt värde.

Ändamålsenlighet

Statsbidrag lämnas inte när det finns en annan väg som lika bra eller bättre kan tillgodose det aktuella trafikbehovet

Väg för normalt minst 25 fritidshus och där vägen utgör uppsamlingsväg för bebyggelsen (Kategori E; bidrag högst 40%)

Väglängd En vägsträcka, P-S, är av betydelse som utfartsväg. Huvuddelen av bebyggelsen skall ligga minst ca 1 km från allmän väg.

Sträckan R-T ligger utanför bebyggelseområdet och dess kategoritillhörighet bestäms av den funktion som alstrar mest trafik.

Sträckan Q-U är av betydelse som uppsamlingsväg om den är minst 500 m och punkten U ligger minst ca 1 km från allmän väg.

Klart allmänt intresse

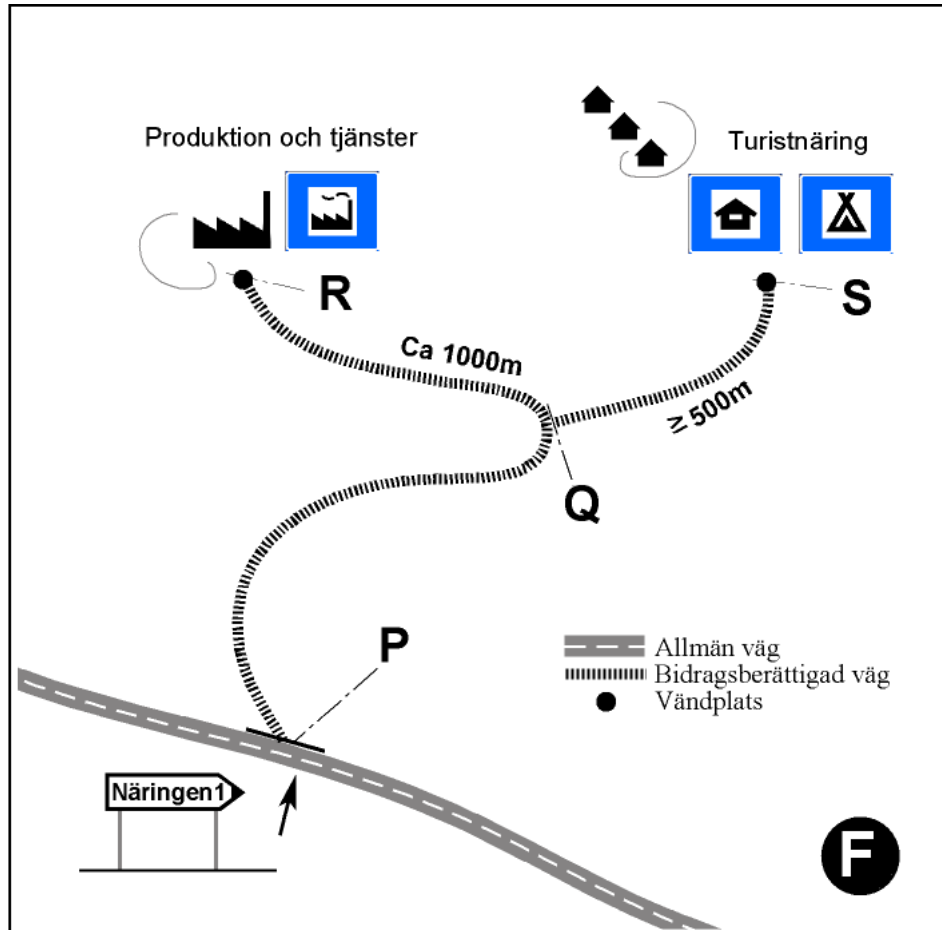
En väg som är kortare än ca 1 km, dock minst 500 m, är bidragsberättigad om den tillgodoser ett klart allmänt intresse.

Exempel på detta är om en gemensam anläggning (post, köpcentrum, kommunal service, järnvägsstation, skola, kyrka eller annan inrättning av betydelse för allmänheten eller av kulturhistoriskt värde) ligger minst 500 m från en allmän väg. Vägen kan då vara bidragsberättigad även om den är kortare än 1 km. Årsdygnstrafiken bör överstiga 50 fordon. Hänsyn skall tas till trafiksäkerhet och miljö.

Ändamålsenlighet

Statsbidrag lämnas inte när det finns en annan väg som lika bra eller bättre kan tillgodose det aktuella trafikbehovet.

Väg för näringslivet. Vägens årsdygnstrafik eller säsongsdynstrafik skall normalt vara större än 25 fordon (Kategori F; bidrag högst 70%)

Väglängd

En vägsträcka, P-R, är av betydelse som utfartsväg för näringslivet om den är ca 1 km eller längre. Hit hör också vägar som har en viktig funktion för turism, som genererar boende och/eller arbetstillfällen på orten.

Sträckan Q-S är av betydelse som utfartsväg om den är minst 500 m och ändpunkten är belägen minst ca 1 km från allmän väg.

Års- eller säsongsdynstrafiken skall normalt överstiga 25 fordon. Om andelen tung trafik är stor kan trafikmängden vara mindre än 25 fordon.

Klart allmänt intresse

En väg som är kortare än ca 1 km, dock minst 500 m, är bidragsberättigad om den tillgodoser ett klart allmänt intresse.

Exempel på detta är om en gemensam anläggning (post, köpcentrum, kommunal service, järnvägsstation, skola, kyrka eller annan inrättning av betydelse för allmänheten eller av kulturhistoriskt värde) ligger minst 500 m från en allmän väg. Vägen kan då vara bidragsberättigad även om den är kortare än 1 km. Årsdygnstrafiken bör överstiga 50 fordon. Hänsyn skall tas till trafiksäkerhet och miljö.

Ändamålsenlighet

Statsbidrag lämnas inte när det finns en annan väg som lika bra eller bättre kan tillgodose det aktuella trafikbehovet.

3. ANSVARIGA MYNDIGHETER OCH ANSÖKAN OM BIDRAG

Författning:
Förordning 4-5 §§

Ansökan	Ansökan om bidrag till byggande skall göras skriftligen hos länsstyrelsen. Övriga ansökningar ställs till Vägverkets region.
Beslut om bidrag	Vägverkets region bereder ansökan om byggnadsbidrag på uppdrag av länsstyrelsen och återlämnar byggärendet, med eget utlåtande, till länsstyrelsen för beslut. För vägar med årligt driftbidrag prövar Vägverkets region utan ansökningsförfarande normalt bidragsförutsättningar och bidragsgrundande kostnader vart femte år. För färjleder prövas bidragsförutsättningarna årligen. Beslut om särskilt driftbidrag och intagning av nya vägar lämnas till den sökande efter Vägverkets regions prövning. Om en väghållare inte fullgör de förpliktelser som är förenade med bidraget eller om bidragsförutsättningarna ändrats skall Vägverkets region pröva om bidrag skall lämnas i fortsättningen.
Återtagande av beslutat bidrag	Vid beslut om bidrag till byggande och särskild drift skall det anges när arbetena skall vara slutförda. Om arbetena inte är slutförda vid angiven tidpunkt skall bidragsbeslutet återtas, såvida det inte finns särskilda skäl att senarelägga tidpunkten.
Överklagningsprocessen	Byggnadsärende: Länsstyrelsens beslut får överklagas till Vägverket. Driftärende: Vägverket regions beslut får överklagas till länsstyrelsen. Länsstyrelsens beslut får överklagas till Vägverket.

4. PLANER FÖR BYGGANDE

Författning:
Förordning 6-11 §§

Femårsplan
byggande

Handläggning

Länsstyrelsen upprättar med hjälp av Vägverkets region utifrån inkomna ansökningar förslag till plan för byggande av enskilda vägar den närmaste femårsperioden (femårsplan). Planen fastställs av länsstyrelsen. Möjligheter finns att revidera planen under planperioden.

I planen skall ingå uppgifter om beräknad bidragsgrundande kostnad, bidragsprocent, bidragsbelopp för respektive objekt samt fördelning av bidraget tidsmässigt. (Se ”Vägverkets förslag till modell för prioritering av objekt”, bilaga 7.)

I femårsplanen skall ingå en enkel objektbeskrivning som även tar hänsyn till trafiksäkerhet och miljö för respektive objekt. Vid prioritering av objekt skall hänsyn tas till framkomlighet för bl a räddningsfordon.

I femårsplanen upptas sådana objekt som ryms inom givna medelsramar och som kan beräknas komma till utförande helt eller delvis under perioden. Objekten upptas i ordning efter angelägenhetsgrad. Planen förnyas vart fjärde år. Länsstyrelsen kan ändra planen under planperioden medan Vägverkets region har möjlighet att initiera revidering.

Samtliga kommuner inom länet, Vägverkets region samt de sökande skall beredas tillfälle att yttra sig innan länsstyrelsen fastställer planen.

Femårsplanen fastställs av länsstyrelsen, normalt före ingången av första året i planen. Den fastställda planen skall sändas till dem som har ansökt om byggnadsbidrag. Vägverkets region och kommunerna i länet får planen för kännedom.

Vid upprättande av bygghandling skall samråd ske med berörda fastighetsägare, kommunen, länsstyrelsen och andra myndigheter samt övriga berörda. Se ”Vägverkets riktlinjer för projektering och byggande av enskilda vägar nr 2001:9”.

Vid byggande av väg får endast mindre avvikelser göras från bygghandlingarna. Större avvikelser skall anges i tillägg till bygghandlingarna.

Erforderlig mark till byggande av en väg kan upplåtas genom förrättning enligt anläggningslagen (AL) eller genom en skriftlig överenskommelse mellan väghållaren och berörda fastighetsägare.

5. BYGGNADSBIDRAG

Författningar:
Förordning 12-14 §§
Föreskrift 4 §

Bidrags-
grundande
kostnader

Allmänt

Vägverkets region skall vid granskningen tillse att statsbidraget beräknas utifrån lämplig vägstandard. Se ”Vägverkets riktlinjer för projektering och byggande av enskilda vägar”, Vägverket, publikation 2001:9.

Kostnadsberäkning

Kostnaden skall grundas på en bygghandling eller annan handling, som godkänts av Vägverkets region, och som är så fullständig att större ändringar inte blir erforderliga. Sedan arbetena utförts och de slutliga kostnaderna redovisats, revideras normalt bidragsunderlaget.

Projektering och byggledning

Kostnaderna för upprättande av projekterings- och bygghandlingar får räknas in i de bidragsgrundande kostnaderna, förutsatt att projektering skett i samråd med Vägverkets region.

Kostnaden för byggledning och besiktning av entreprenadarbeten är bidragsgrundande liksom även kostnaden för arbetsledning vid arbeten i egen regi. Kostnaden bör inte överstiga 10 procent av byggkostnaden.

Lantmäteriförrättning

Det bör normalt finnas ett förrättningsbeslut vid byggande av väg för att planeringssystemet skall få stadga och markfrågorna få en skälig lösning .

För mindre byggnadsobjekt med ett litet antal intressenter och i övrigt enkla förhållanden kan en frivillig överenskommelse vara tillräcklig. Överenskommelsen skall vara skriftlig.

I den bidragsgrundande kostnaden får inräknas kostnader för erforderlig förrättning. Den bidragsgrundande kostnaden får endast avse det aktuella objektet och underhåll av detta.

Förvaltningskostnader

Förvaltningskostnader (administrativa åtgärder) är inte bidragsgrundande.

Kostnad för mark och intrång

Det förutsätts att delägarna normalt utan ersättning avstår mark och tål intrång i förhållande till nyttan av vägen.

Om bidrag ändå skall lämnas skall särskilda skäl föreligga såsom att

- lantmätaren har fattat beslut om marken enligt anläggningslagen(AL) eller fastighetsbildningslagen (FBL) i en förrättning och
- berörd markägare inte har någon delaktighet i vägen.

(Båda villkoren skall uppfyllas)

Kostnader som avser flyttning och rivning av hus samt flyttning av ledningar är bidragsberättigade. Beträffande flyttning av el- och teleledningar, se dokumentationen ”Rekommendation för förenklad värdering och fördelning av kostnader vid flyttning av luftledning 0,4-25 kV vid vägåtgärder”.

Bidrags-
procent
(se bilaga 3)

Bidragsprocenten för byggnadsåtgärder skall normalt följa vägkategorindelningens högsta procentsats för driftbidrag för den aktuella vägen exkl vägkategori C (70%) eller färjleden.

Särskilda skäl skall föreligga om en annan procentsats än den normala skall tillämpas. Förhöjt bidrag (högst 85 procent) får lämnas om åtgärden är av särskild betydelse från allmän synpunkt eller om kostnaden är särskilt betungande.

För att vägen skall anses ha särskild betydelse från allmän synpunkt skall andelen främmande trafik vara väsentligt större än den egna trafiken, minst ca 2/3 av den totala trafiken. Årsdygns- eller säsongsdynstrafiken bör vara minst 50 fordon.

Med särskilt betungande menas att den egna kostnaden överstiger ca 2 basbelopp för någon fastighet.

Byggnadsbidrag kan heller inte påräknas i full omfattning om kostnaderna är orimligt höga i förhållande till nyttan. Samma förutsättningar tillämpas för större särskilda driftobjekt.

Vid större investeringar bör en samhällsekonomisk kalkyl upprättas.

Den statsbidragsberättigade kostnaden reduceras när annan statlig bidragsgivare medverkar (se bilaga 8)

Upphandling

Bidragsgivningen omfattas inte av lagen (1992:1528) om offentlig upphandling (LOU). Vägghållaren bör dock ändå kunna använda denna i tillämpliga delar. Lagen bör också tillämpas för särskilda driftobjekt med en kostnad överstigande ca 3 basbelopp.

6. DRIFTBIDRAG

Författningar:
Förordning 15-21 §§
Föreskrift 5-7 §§

Kategoritill-
hörighet och
bidragsprocent
årlig drift

Vägens kategoritillhörighet skall bestämmas utifrån funktionsbeskrivningar.
Kategoritillhörigheten avgör bidragsprocenten för vägen.

Väg- kate- gori	Funktion	Högsta bidrags- procent
A	Väg för fast boende inom landsbygdsområde.	70
B	Väg för fast boende inom bebyggelseområde och där vägen inte har funktionen enbart som lokalväg (bostadsgata)	40
C	Genomfartsväg för andra än dem som bor utmed eller har del i vägen och som till övervägande del alstrar trafiken. Årsdygnstrafiken skall normalt vara större än 25 fordon.	80
D	Väg för det rörliga friluftslivet och som inte är av betydelse för fast boende inom landsbygdsområde (Väggategori A). Vägens årsdygnstrafik skall normalt vara större än 25 fordon.	70*)
E	Väg för normalt minst 25 fritidshus och där vägen utgör uppsamlingsväg för bebyggelsen	40
F	Väg för näringslivet. Vägens årsdygnstrafik skall normalt vara större än 25 fordon	70

*) SFS 1989:891 §17

För driftbidrag till färjled se avsnitt 11.

Bidrags-berättigad kostnad för årligt driftbidrag

Till grund för årligt driftbidrag för väg skall ligga en beräknad skälig kostnad som normalt beräknas vart femte år. Åren däremellan indexregleras kostnaderna. Vägverket fastställer indextalet.

Det årliga driftbidraget avser bidrag till barmarksunderhåll och vinterväghållning. I barmarksunderhållet ingår kostnader för grus, dammbindning, hyvling, sladdning, dikesrensning, beläggningsunderhåll etc. I vinterväghållningen ingår kostnader för plogning, halkbekämpning, kantmarkering, ishyvling etc.

Förvaltningskostnader är inte bidragsberättigade.

Bidragsberättigade driftkostnader för färjled beräknas årligen.

Bidragsprocent särskilt driftbidrag

Särskilt driftbidrag lämnas med samma procentsatser som årligt bidrag exkl kategori C (70%). Föreligger särskilda skäl får bidrag lämnas med högst 70 procent till vägkategorierna A,B,D,E och F. För akuta och större åtgärder på färjled får bidrag lämnas med högst 85% procent.

Villkor för särskilt driftbidrag

Särskilt driftbidrag kan endast lämnas till vägar med årligt driftbidrag, om inte bidraget avser upprustning av ny bidragsväg. Om bidrag beviljas skall hänsyn tas till trafiksäkerhets- och miljöåtgärder. Statsbidrag kan inte påräknas i full omfattning om kostnaden är orimligt hög i förhållande till nyttan. Normalt är bidraget högst 2 basbelopp/km väg exkl bro i de lägre trafikklasserna.

För upprustning av broar skall ett separat kostnadsunderlag för bidraget tas fram.

När en ny bidragsväg tas in lämnas bidrag med högst 2 basbelopp/km för att förbättra vägen till godtagbar standard. Bidrag lämnas inte till åtgärder som innefattas av det årliga driftbidraget. Ingår en bro i vägen skall normalt en helinspektion av bron utföras. Eventuell upprustning av bro hanteras separat.

Vid intagning av bidragsväg inklusive bro bör bronns bärighet motsvara lägsta funktionskrav (normalt 4 ton).

Belagda vägar

Beläggning (inkl Y1G) kan ha tillkommit antingen med eller utan statsbidrag. Bidragsgrundande kostnader kan beräknas enligt något av följande alternativ.

Allmänt

För att beläggningen skall anses vara samhällsekonomisk motiverad bör trafikmängden vara ca 200 fordon eller mer per årsmedeldygn eller säsongsmedeldygn. Beläggning kan också vara motiverad vid mindre trafikmängd ur miljö- och/eller driftsynpunkt.

Alternativ A

Väghållaren har själv bekostat beläggningen utan statsbidrag. Från bidragssynpunkt är beläggningen motiverad. Avser normalt trafikklasserna 3, 4 och 5.

De årliga driftkostnaderna beräknas schablonmässigt enligt motsvarande grusvägsunderhåll, s k BELGR-väg, under en övergångsperiod på ca 10 år från den tidpunkt när senaste toppbeläggningen gjordes. Därefter lämnas årligt bidrag för belagd väg (BEL). Vid förnyelse av slitlager lämnas särskilt driftbidrag.

Alternativ B

Väghållaren har själv bekostat beläggningen utan statsbidrag. Från bidragssynpunkt är beläggningen inte motiverad. Avser normalt trafikklass 1 och 2.

De årliga driftkostnaderna beräknas schablonmässigt enligt motsvarande grusvägsunderhåll, s k BELGR-väg under en övergångsperiod på ca 10 år från den tidpunkt när senaste toppbeläggningen gjordes. Därefter lämnas ett förhöjt beläggningsbidrag (medelkostnad av belagd väg och grusväg). Väghållaren erhåller därigenom en viss kompensation till förnyelse av slitlager.

Alternativ C

Vägen är vid nyintagning försedd med beläggning och fyller uppställda krav för belagd väg. Årlig driftkostnad beräknas för belagd väg (BEL). Vid förnyelse av slitlager lämnas särskilt driftbidrag.

Alternativ D

En f d allmän väg är vid förändringen från allmän till enskild försedd med beläggning, men uppfyller inte kraven för beläggningsbidrag. Den årliga driftkostnaden beräknas för belagd väg (BEL) under en övergångsperiod på ca 10 år från övertagningstidpunkten. Därefter lämnas ett förhöjt beläggningsbidrag (medelkostnad av belagd väg och grusväg). Väghållaren erhåller därigenom en viss kompensation till förnyelse av slitlager. Frågan om byte till grusvägbana tas upp först om reparationskostnaderna för den belagda vägen bedöms väsentligt överstiga driftkostnaderna för motsvarande grusväg. Särskilt driftbidrag kan lämnas för borttagande av beläggningen.

7. MOMSKOMPENSATION

Väghållaren är normalt inte redovisningsskyldig till skattemyndigheterna för moms. Däremot får en delägare dra av sin andel av sammanslutningens ingående skatt. Avdragsrätten förutsätter dock att delägaren är skattskyldig och att fastigheten ifråga används i en verksamhet som medför skattskyldighet enligt momslagen kap 8 § 4 p. 2.

Staten lämnar inte bidrag till s k avdragsgill moms. Det förutsätts därför att momskompensationen hanteras enligt något av nedanstående alternativ.

DRIFT

Årlig drift

- I de fall sammanslutningarna har en blandad kategori delägare, både redovisningsskyldiga och inte redovisningsskyldiga, används i normalfallet en schabloniserad kompensation på 60 procent av gällande momsprocent i bidragsunderlaget.
- I de fall sammanslutningarna endast har redovisningsskyldiga delägare ingår inte någon kompensation i bidragsunderlaget.
- Om en kommun är betalningsmottagare eller tar över väghållningen förutsätts att någon momskompensation inte skall ingå i bidragsunderlaget.

Särskild drift

- För arbeten med en kostnad exkl moms på normalt högst 6 basbelopp lämnas momskompensation enligt modellen för årlig drift. För övriga arbeten sker momshanteringen utifrån en utredning som utförs av väghållaren.

BYGGNADSBIDRAG

- Momshanteringen sker utifrån en utredning som utförs av väghållaren (se bilaga 8).

8. UTBETALNING AV BYGGNADSBIDRAG

Författning:
Förordning 22-23 §§

Utbetalning   Bidrag för utredning och projektering betalas ut när handlingarna är granskade och godkända av Vägverkets region.

Om byggande av en väg kräver samråd eller tillstånd av myndighet får bidraget inte betalas ut förrän samrådet har genomförts eller tillståndet meddelats.

Byggnadsbidrag betalas ut allteftersom byggnadsarbetet fortgår.

9. UTBETALNING AV DRIFTBIDRAG

Författning
Förordning 24-25 §§

Utbetalning   Årliga driftbidrag till vägar skall betalas ut i efterskott för kalenderår.

Om driftbidraget avser färjled, får det betalas ut i efterskott för kvartal.

Särskilda driftbidrag betalas ut när arbetena har slutförts och godkänts eller allteftersom arbetena fortgår.

Innehållande av årligt driftbidrag   Om vägunderhållet eftersätts eller väg eller en del av väg stängts av utan tillstånd från Vägverkets region skall bidraget inte betalas ut förrän bristerna åtgärdats eller vägen öppnats för trafik. Bidraget kan reduceras med skäligt belopp för den tid som vägen varit avstängd eller underhållet eftersatt. Upprepas vägvästängningen skall statsbidraget omprövas.

Vägverkets region skall pröva om fortsatt årligt driftbidrag skall lämnas om bristerna i vägunderhållet inte åtgärdas eller vägen inte öppnas för trafik, eller om infordrade handlingar inte skickats in.

En organisation som förvaltas som förening skall på anmodan av Vägverkets region styrka att den arbetar enligt stadgarna. När väghållningen sköts genom en överenskommelse (frivillig väghållningsorganisation) som godkänts av Vägverkets region, skall en giltig sådan lämnas in minst vart femte år.

10. TILLSYN

Författning
Förordning 26-27 §§

Trafik-
reglering

Motivet för statsbidrag till enskild väg är bl a att vägen skall vara av allmänt intresse och utgöra ett komplement till de allmänna vägarna. Statsbidraget innebär därför skyldighet för bidragsmottagaren att hålla vägen öppen för trafik om inte Vägverkets region lämnar tillstånd till att vägen får begränsas för viss trafik.

En bidragsväg skall vara tillgänglig för allmänheten vilket innebär att ingen avstängningsanordning får sättas upp som reglerar öppethållandet. Korta avstängningar för förhindrande av egendomsskada eller för djurhållning kan accepteras. Föreningsmedlemmar samt utrycknings- och räddningsfordon får inte utestängas. Kravet är att avstängningsanordningar märks ut på ett trafiksäkert sätt.

Enligt trafikförordningen (SFS 1998:1276) 10 kap 10 § är det vägens ägare som bestämmer om trafik med motordrivna fordon eller vissa slag av fordon får äga rum på enskild väg.

Följande trafikinskränkningar kan inverka på vägens funktion och påverka statsbidraget och får därför, från bidragssynpunkt, inte ske utan att dessa rapporteras till Vägverkets region:

- förbud mot trafik med motorfordon av visst slag eller fordon med last av viss beskaffenhet.
- begränsning av största bredd, längd eller vikt.

Övriga föreskrifter enligt trafikförordningen kan inte direkt anses strida mot bidragsvillkoren. I den mån inskränkningar inverkar på trafikens omfattning skall de bidragsgrundande kostnaderna beräknas efter de nya förhållandena.

Lokala trafikföreskrifter meddelas utifrån begreppet ”tättbebyggt område”. Inom tättbebyggt område beslutar kommunen om föreskrifterna. Detsamma gäller utom tättbebyggt område där kommunen är väghållningsmyndighet. I övriga fall utfärdar länsstyrelsen föreskrifter.

När ett förbud kräver en lokal trafikföreskrift skall skyltningen ske enligt vägmärkesförordningen (SFS 1978:1001). För övriga beslut, som får tas av vägens ägare, rekommenderas att denna förordning också tillämpas,

Vägverkets region kan lämna tillstånd att stänga av vägar med statsbidrag för tyngre fordon under tjällossningsperioden eller under annan tid på året då vägbanans bärlighet är nedsatt. I sådana fall påverkas inte statsbidraget. Tillståndet är förenat med en anmälningsplikt till Vägverkets region. Vägverkets region skall tillse att avstängningstidens längd är rimlig.

Förutsättningarna för statsbidrag kan bli ändrade om farthinder anläggs och detta inverkar på vägens funktion. Vägverkets region skall då pröva detta. En förutsättning för fortsatt bidrag är att farthindren skyltas och utformas på ett trafiksäkert sätt i samråd med Vägverkets region. Lämplig utformning kan t ex vara ”Watts” modell (se Farthinder i bostadsområden, TSV rapport nr 4).

Vägvisning

Vägvisning till en enskild väg bör finnas vid allmän väg, som hjälp för orienteringen och för att öka trafiksäkerheten.

Tillsyn och rådgivning

Vägverkets regions engagemang tjänar två syften:

- tillsyn
- rådgivning

Vägverkets region skall kontrollera att det bidrag som tilldelas en väghållare används för avsett ändamål. En väghållare som väljer högre standard än den som motsvarar bidragsgrundande kostnad får stå för merkostnaden.

Rådgivning och information har stor betydelse för att väghållningen skall bli rationell och underlättar att lagar och förordningar följs. Vägverkets bidragshandläggares samlade erfarenhet bidrar därmed till att väghållningskostnaderna hålls på en rimlig nivå. Rådgivningen skall även avse trafiksäkerhet och miljö.

Vägverkets region bör verka för att väghållaren tar erforderliga samråd med myndigheter, enskilda och andra som kan vara berörda av åtgärden (t ex samråd enligt miljöbalken).

I byggverksamheten bör Vägverkets region:

- bistå med rådgivning under såväl planerings- som byggskedet.
- bistå med råd vid upphandling av bl a konsulter, byggledare och entreprenörer.
- utse besiktningsförrättare

Vägverkets regions bidragshandläggare bör delta vid byggmöten och besiktningar för att kontrollera att statsbidraget används på rätt sätt.

Motsvarande rutin kan bli aktuell vid särskilda driftarbeten med en kostnad överstigande ca 3 basbelopp.

11. BIDRAG TILL ENSKILDA FÄRJLEDER

Författning:
Förordning 17a §

Villkor	<p>En enskild färjled skall för att kunna få bidrag vara organiserad i en samhällighetsförening genom anläggningsbeslut eller drivas genom en överenskommelse som har godkänts av Vägverkets region.</p> <p>Organisationen skall fortlöpande på lämpligt sätt styrka att den verkar och arbetar i enlighet med sina åligganden och stadgar, t ex genom att skicka in utdrag ur årsmötesprotokoll.</p> <p>En kommun kan frivilligt ta ansvar för färjleden och vara bidragsmottagare. Ansvaret skall överlåtas genom ett skriftligt avtal eller genom ett kommunalt beslut.</p>
Allmänna förutsättningar	<p>För bidragsberättigad bilfärja (färjled) gäller att:</p> <p>Färjleden skall vara ändamålsenlig och passa in i det övriga vägsystemet och vara avsedd att täcka öarnas behov av transporter. Bidrag lämnas inte när annan trafikförsörjning finns som tillgodoser transportbehoven.</p>
Särskilda förutsättningar	<p>Färjpersonal, färja och övriga anordningar som ingår i leden skall underställas Sjöfartsverkets tillsyn och kontroll.</p> <p>Turlista och i förekommande fall beställningstrafik, ordningsregler och föreskrifter skall upprättas i samråd med Vägverkets region.</p> <p>Övriga förutsättningar</p> <p>Färjled Kraven på färjledens tekniska standard och kapacitet skall anpassas till dess funktion och transportbehov. Om leden är överdimensionerad skall detta beaktas vid beräkning av bidragen.</p> <p>Övägar Se tidigare avsnitt beträffande villkor, väglängd, standard etc för bidragsberättigade vägar.</p>
Driftbidrag	<p>Bidrag till färjled Det årliga driftbidraget skall beräknas efter en skälig kostnad för att upprätthålla en tillfredsställande trafikförsörjning. Trafiken kan t ex upprätthållas med två skift. Kostnaderna för färjleden skall vara skäliga med hänsyn till nyttan.</p> <p>Omräkning av bidragsgrundande kostnader utförs varje år.</p>

När driftbidraget fastställs skall man beakta väghållarens möjligheter att täcka kostnaderna med hjälp av avgifter från trafikanterna.

Fasta kostnader

Bidragsgrundande kostnader

Kostnader för minimibesättning enligt Sjöfartsverkets direktiv på respektive färja

- Löner - färjpersonal
- arbetsledning
- städpersonal

Säkerhetsutrustning enl Sjöfartsverkets krav

I kostnaden kan i förekommande fall även ingå avskrivning för färjan eller hyra av denna.

Rörliga kostnader

Drivmedel
Försäkring
El
Administration av turlistor, trafikantinformation etc
Förvaltningsåtgärder (om de har stor omfattning)
Service och rengöring
Inköp av inventarier
Underhåll av färja
”- färjläge

Bidragsprocent

Statsbidraget skall täcka skillnaden mellan skälig kostnad och trafikantavgifter. Det får dock vara högst 85 procent av kostnaden.

Isvägar

Bidrag till isvägar lämnas normalt om isvägen ersätter en färjled till vilken statsbidrag lämnas. Vägverkets anvisningar för isväg skall följas (publ 1989:30)

Förordning (1989:891) om statsbidrag till enskild väghållning

Inledande bestämmelse

1 § Denna förordning innehåller bestämmelser om statsbidrag till byggande och drift av enskilda vägar.

Till enskilda vägar räknas färjleder som drivs av enskilda.

Bidragsberättigade vägar

2 § Bidrag lämnas för enskilda vägar som inte är av obetydlig längd och som tillgodoser ett kommunikationsbehov för de fast boende, näringslivet eller det rörliga friluftslivet. Bidrag lämnas också för vägar som är av väsentlig betydelse som genomfartsvägar eller som uppsamlingsvägar för fritidsbebyggelse.

Bidrag lämnas endast för sådana vägar som är ändamålsenliga med hänsyn till övriga vägar och om kostnaderna är skäligen med hänsyn till nyttan. Förordning (1995:1653).

3 § Bidrag lämnas inte till vägar inom områden med detaljplan enligt plan- och bygglagen (1987:10) där en kommun är väghållare enligt 5 § väglagen (1971:948).

Ansvariga myndigheter och ansökan om bidrag

4 § Vägverket beslutar hur anslagna medel skall fördelas mellan byggande och drift samt hur anslagna medel för byggande skall fördelas mellan länen. Förordning (1997:685).

5 § Frågor om bidrag för byggande prövas av länsstyrelsen efter skriftlig ansökan.

Frågor om driftbidrag prövas av Vägverkets region efter skriftlig ansökan.

Bidragen betalas ut av Vägverket. Förordning (1997:657).

Planer för byggande av enskilda vägar

6 § Varje länsstyrelse skall på grundval av inkomna ansökningar om byggnadsbidrag upprätta och fastställa en plan för byggande av sådana enskilda vägar inom länet för vilka statsbidrag kan lämnas enligt denna förordning.

Planen skall ligga till grund för fördelning av medel och bidrag.

7 § Planen skall avse fem år och redovisa alla vägbyggnadsföretag som beräknas bli utförda under planens giltighetstid under förutsättning att anslag och bidrag beviljas.

Förslagen skall anges i angelägenhetsordning.

8 § Varje företag som redovisas i planen skall innehålla uppgifter om beräknade kostnader och bidrag.

Vidare skall det anges när arbetena kan beräknas bli utförda.

9 § Länsstyrelsen fastställer planen sedan Vägverkets region och kommunerna i länet har yttrat sig över den. Förordning (1997:685).

10 § Planen skall förnyas vart fjärde år, om inte Vägverket i ett särskilt fall beslutar annat. Förordning (1995:1653).

11 § Länsstyrelsen skall sända en kopia av den fastställda planen till

1. dem som har ansökt om byggnadsbidrag,
2. Vägverkets region,
3. kommunerna i länet. Förordning (1997:685).

Byggnadsbidrag

12 § Byggnadsbidrag lämnas i mån av tillgång på medel med högst 70 procent av kostnaderna. Om det finns särskilda skäl får länsstyrelsen bestämma att bidrag skall lämnas med högst 85 procent av byggnadskostnaderna.

Har det i totalförsvarets intresse föreskrivits en viss åtgärd i fråga om ett vägobjekt, skall staten ersätta kostnaden för den.

13 § I byggnadskostnaderna ingår kostnader för

1. anläggande av en ny väg,
2. omläggning av en väg i en ny sträckning,
3. ombyggnad av en väg,
4. förrättning, projektering och kontroll.

Om det finns synnerliga skäl får länsstyrelsen bestämma att också kostnader för mark och intrång skall räknas in i byggnadskostnaderna.

14 § Byggnadsbidrag får inte lämnas för kostnader som har uppkommit innan bidraget har beviljats, såvida inte länsstyrelsen i ett särskilt fall medger undantag.

Byggnadsbidrag som avser kostnader för sådan projektering som avses i 13 § 4 får lämnas endast under förutsättning att projekteringshandlingarna har godkänts av Vägverkets region. Förordning (1997:685).

Driftbidrag

15 § Driftbidrag lämnas i mån av tillgång på medel som

1. årliga driftbidrag,
2. särskilda driftbidrag. Förordning (1995:1653).

16 § Årliga driftbidrag till vägar lämnas för skäligena kostnader för sådana arbeten och verksamheter som avses i 45 § och 46 § första stycket vägkungörelsen (1971:954). Bidragets andel av kostnaderna bestäms av vägens angelägenhetsgrad. Särskild hänsyn får därvid tas till färjleder.

Driftbidrag lämnas endast om vägen är i tillfredsställande skick för sitt ändamål och väghållningen är ordnad genom en förrättning som har vunnit laga kraft eller genom en överenskommelse som har godkänts av Vägverkets region.

Särskilt driftbidrag kan lämnas för att rusta upp vägar som inte är i tillfredsställande skick om kostnaden är skälig. Förordning (1997:685).

17 § Årliga driftbidrag får lämnas med högst följande procent av kostnaderna för driften, nämligen

1. till färjleder 85 procent,

2. till genomfartsvägar 80 procent,

3. till vägar som tillgodoser ett kommunikationsbehov för fast boende utanför bebyggelseområdet eller är av väsentlig betydelse för näringslivet eller det rörliga friluftslivet 70 procent,

4. till övriga vägar 40 procent. Förordning (1997:685).

17 a § Vid fastställandet av driftbidrag till en färjled skall Vägverkets region utöver vad som anges i 2 § även beakta väghållarens möjligheter att täcka kostnaderna med hjälp av avgifter från trafikanterna.

Driftbidraget till en färjled får användas även för bidrag till att bygga en bro som ersättning för färjförbindelsen. Bidraget får i dessa fall lämnas med högst det belopp som skulle lämnats som byggnadsbidrag enligt 12-14 §§. Förordning (1997:685).

18 § Särskilda driftbidrag lämnas med högst 70 procent av kostnaderna för sådana arbeten som avses i 45 § 2 och 3 vägkungörelsen (1971:954).

19 § har upphävts genom förordning (1995:1653).

20 § har upphävts genom förordning (1995:1653).'

21 § Driftbidrag får inte lämnas för kostnader som har uppkommit innan bidraget har beviljats, om inte Vägverkets region i ett särskilt fall medger undantag. Förordning (1997:657).

Utbetalning av byggnadsbidrag

22 § Byggnadsbidrag skall betalas ut allteftersom byggnadsarbetena fortgår.

Om bidraget avser kostnader för sådan projektering som avses i 13 § 4 skall det betalas ut när Vägverkets region har godkänt projekteringshandlingarna. Förordning (1997:685).

23 § Om byggande av en väg kräver tillstånd av en myndighet, får byggnadsbidrag inte betalas ut förrän tillståndet har meddelats.

Utbetalning av driftbidrag

24 § Årliga driftbidrag till vägar skall betalas ut i efterskott för kalenderår.

Om driftbidraget avser färjled, får det betalas ut i efterskott för kvartal.

25 § Särskilda driftbidrag får betalas ut när arbetena har slutförts eller allteftersom arbetena fortgår. Förordning (1995:1653).

Tillsyn m. m.

26 § Vägverket skall se till att de bidrag som lämnas enligt denna förordning används på lämpligt sätt för avsedda ändamål.

27 § Vägar till vilka årliga driftbidrag lämnas skall hållas öppna för trafik och underhållas väl.

Om en väg stängts av för trafik utan Vägverkets regions medgivande eller om underhållet eftersatts, får Vägverkets region besluta att beviljat årligt driftbidrag inte skall betalas ut. Förordning (1997:657).

Bemyndigande

28 § Föreskrifter för verkställigheten av denna förordning får meddelas av vägverket.

Överklaganden

29 § Beslut av Vägverkets region om driftbidrag får överklagas hos länsstyrelsen.

Länsstyrelsens beslut får överklagas hos Vägverket. Förordning (1997:657).

30 § Vägverkets beslut enligt denna förordning får inte överklagas.

1989:891

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1990, då förordningen (1979:788) om statsbidrag till enskild väghållning skall upphöra att gälla. De nya bestämmelserna i 6--11 §§ tillämpas första gången på flerårsplaner som avser åren 1991--1995.

Den upphävda förordningen gäller fortfarande för årliga driftbidrag som avser åren 1989 och 1990.

1997:685

Denna förordning träder i kraft den 1 november 1997. De nya bestämmelserna i 17 § tillämpas första gången för årlig drift som avser år 1998.

Vägverkets författningssamling

Vägverkets föreskrifter om statsbidrag till enskild väghållning; VVFS 1990:4 Utkom från trycket den 26 oktober 1990

utfärdade den 26 september 1990

Vägverket föreskriver med stöd av 28 § förordningen (1989:891) om statsbidrag till enskild väghållning följande.

Bidragsberättigade vägar

1 § Statsbidrag lämnas till väg som utgör ett komplement till det allmänna vägnätet och som har någon av i tabell 1 angivna funktioner.

2 § Statsbidrag lämnas till väg där väghållningen är ordnad genom en förrättning som vunnit laga kraft eller genom en överenskommelse som har godkänts av länsstyrelsen.

3 § Statsbidrag lämnas inte till väg som är kortare än ca 1 kilometer om det inte föreligger särskilda skäl för att bidrag ändå skall lämnas.

Byggnadsbidrag

4 § Byggnadsbidrag lämnas inte till väg inom exploateringsområde eller väg som i huvudsak betjänar sådant område.

Driftbidrag

5 § Till grund för fastställande av årligt driftbidrag skall ligga en beräknad skälig driftkostnad, som normalt utreds vart femte år. Kostnaderna skall årligen regleras enligt index som fastställs av Vägverket.

Bidragsgrundande kostnader för färjled skall beräknas årligen.

6 § Bidragsprocenten för en väg avgörs av vilken kategori vägen skall hänföras till enligt tabell 1.

Har en väg eller del av väg olika funktioner enligt tabellen, bestäms kategori efter den funktion som alstrar mest trafik.

Om en grupp av funktioner med samma bidragsprocent enligt tabellen alstrar mest trafik, skall den mest trafikalstrande funktionen inom gruppen bestämma kategori för vägen.

En väg får inte hänföras till olika kategorier sommar och vinter.

7 § Särskilda driftbidrag för mindre förbättringsarbeten och för förnyelse av beläggningar lämnas normalt med de procentsatser som anges i tabell 1, dock skall bidragsprocenten för väg tillhörig vägkategori C vara högst 70.

Föreligger särskilda skäl får särskilt driftbidrag lämnas med högst 70 procent till väg tillhörig kategori B, D eller E.

Tabell 1

Väggategori	Funktion	Bidragsprocent (Högst)
A	Väg för fast boende inom landsbygdsområde.	70
B	Väg för fast boende inom bebyggelseområde och där vägen inte har funktionen enbart som lokalväg (bostadsgata).	40
C	Genomfartsväg för andra än dem som bor utmed eller har del i vägen och som till övervägande del alstrar trafiken. Årsdygnstrafiken skall normalt vara större än 25 fordon.	80
D	Väg för det rörliga friluftslivet och som inte är av betydelse för fast boende inom landsbygdsområde (Väggategori A). Vägens årsdygnstrafik skall normalt vara större än 25 Fordon.	50
E	Väg för normalt minst 25 fritidshus och där vägen utgör uppsamlingsväg för bebyggelsen.	40
F	Väg för näringslivet. Vägens årsdygnstrafik skall normalt vara större än 25 fordon.	70

Dessa föreskrifter träder i kraft den 15 november 1990, varvid Vägverkets föreskrifter (VVFS 1980:01) för tillämpning av förordningen (1979:788) om statsbidrag till enskild väghållning, Vägverkets föreskrifter och allmänna råd (VVFS 1984:3) om väggategoritillhörighet m m för driftbidrag till enskild väghållning samt Vägverkets föreskrifter (VVFS 1985:1) om vissa särskilda driftbidrag till enskild väghållning skall upphöra att gälla.

PER ANDERS ÖRTENDAHL

Bengt Jäderholm
(Ekonomiavdelningen)

BIDRAGSTABLÅ
Från och med Beslutsår 2001

2001-03

Bilaga 3

VÄGKATEGORI	ÅRLIG DRIFT		SÄRSKILD DRIFT		BYGGANDE	
	VV:s årliga beslut avseende bidrags %	Högsta bidr% enl SFS 1989:891	Normalnivå enl VV:s årliga beslut om årligt driftbidrag exkl kat C	Särskilda skäl; högsta bidrags %	Normal bidrags % följer högsta bidr% för årlig drift enl SFS 1989:891 exkl kat C	Särskilda skäl; högsta bidrags %
A	60	70	60	70	70	85
B	35	40	35	70	40	85
C	80	80	70	70	70	85
D	60	70	60	70	70	85
E	35	40	35	70	40	85
F	60	70	60	70	70	85
Färjled	80*)	85	80	85	85	85

*) Vid fastställande av driftbidrag skall beaktas väghållarens möjligheter att täcka kostnaderna med hjälp av avgifter från trafikanterna

**RIKTLINJER TILL HJÄLP FÖR ATT UPPNÅ BASSTANDARD VID
BIDRAGSGIVNING. Hänsyn skall tas till vägens funktion**

Anslutning mot allmän väg	Anslutningen bör utföras med radie 10-15 m samt om möjligt med vilplan på minst 5 m. Korsningen bör vara så vinkelrät som möjligt och utformad på ett trafiksäkert sätt. Vid anslutning mot belagd väg bör vilplanet vara belagt.
Broar	Broar skall vara i ett sådant skick att det årliga barmarks- och vinterunderhållet kan utföras och bron kan trafikeras på ett trafiksäkert sätt.
Bärighet	Enskilda vägar skall normalt dimensioneras för <i>Bärighetsklass 1 (BK1)</i> . Begränsad bruttovikt till 4 ton kan accepteras vid tjällossning eller liknande förhållanden.
Diken och slänter	Dikesdjupet skall normalt vara minst 0,4 m. Mindre djup kan accepteras av utrymmesskäl, om dräneringen ändå blir god. Innerslänthuslutningen bör vara minst 1:2 utan räcke och minst 1:1,5 med räcke.
Körbanelängd	Körbanelängden i trafikklass 1 och 2 bör vara minst 3 m och 3,5 m i klass 3. I klass 4 och 5 bör längden vara 4,5-6,0 m.
Mötesplatser	Mötesplatser skall utformas efter aktuell fordonstyp och bör placeras så att det finns fri sikt mellan två närliggande mötesplatser. Där trafikmängden är liten eller det behövs av praktiska skäl kan mötesmöjligheter ordnas vid infarter och naturliga breddningar.
Räcken	Räcke bör finnas där bankhöjden är högre än ca 4 m och där samtidigt slänthuslutningen är brantare än ca 1:3, samt vid broar, vattendrag och andra fördjupningar som kan medföra fara.
Röjning	Siktröjning skall utföras inom vägområdet eller till 2 m från väggkant. Vid anslutningar och i innerkurvor kan siktröjning utanför vägområdet erfordras. Den minsta fria höjden över vägbanan skall vara 4,6 m.
Sidohinder	Fysiska hinder i sidoområdet, som kan förorsaka allvarliga skador vid avåkning, bör tas bort.

Slitlagertyp	Vägen skall ha en lämplig slitlagertyp som är anpassad till vägens bärighet och den dimensionerande trafiken.
Tvärfall	Tvärfallet på raksträckor på grusväg/belagd väg skall vara 3 % / 2,5 % Skevningen i kurvor skall vara 2,5-5 %.
Trummor	En trumma genom en väg bör ha en minsta dimension på 300 mm. Sidotrummor bör ha en minsta dimension på 200 mm. Trummor skall utformas så att de inte utgör vandringshinder för fisk etc.
Vändplatser	Vändmöjligheter skall finnas och vara utformade med hänsyn till vilken typ av fordon som trafikerar vägen.

**SAMMANSTÄLLNING AV LAGAR, FÖRORDNINGAR OCH
PUBLIKATIONER SOM VERKSAMHETEN BERÖRS AV**Lagar och förordningar

AL	Anläggningslagen (1973:1149)
SFL	Lag (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter Lag (1973:1152) om förmånsrätt för fordringar enligt lagen om förvaltning av samfälligheter
MB	Miljöbalken (1998:808) - Kap 7-8 (f d Naturvårdslagen) - Kap 11 (f d Vattenlagen) Lag (1998:812) om särskilda bestämmelser om vattenverksamhet
KultmL	Lag (1998:950) om kulturminnen m m
VL	Väglagen (1971:948) Väggungörelsen (1971:954)
PBL	Plan- och bygglagen (1987:10)
TrF	Trafikförordningen (1998:1276)
VMF	Vägmärkesförordningen (1978:1001)
LOA	Lag (1992:1528) om offentlig upphandling
FL	Förvaltningslagen (1986:223) Delgivningslagen (1970:428) Delgivningsförordningen (1979:101)
ML	Momslagen (1994:280)

Not:

Uppdaterade lagtexter kan sökas via Internet på adress: www.notisum.se

Publikationer

- Drift och underhåll av enskilda vägar (Vägverket, publikation 1993:33)
- Projektering och byggande av enskilda vägar (Vägverket, publikation 2001:9)
- Enskild väghållning; några vanliga frågeställningar (REV/Vägverket 1999-05)

- Dikning och dikningsjord
  - Vägdikeymassor (Vägverket, publikation 1998:008)
  - Artrika vägkanter (Vägverket, publikation 1996:074)
- Vägtrummor (VV 88222)
- Studie av olika dammbindningsmetoder på grusvägar (Examensarbete utfört av Jan Bergström och Rasmus Grebacken, VT 1995)

- Vägminnesvårdsprogram (Vägverket, Region Väst) (ISBN 91-88250-03-2)
- Vägen i kulturlandskapet. En beskrivning av de mindre vägarnas kultur- och naturvärden samt exempel på värn-värda vägmiljöer (Vägverket, Region Sydöst, 1994)
- Vägars kulturvärden. Riksantikvarieämbetet (ISBN 91-7209-048-0)

- Bära eller brista. Handbok i tillståndsbedömning av belagda gator och vägar. Svenska kommunförbundet (ISBN 91-7099-148-0)
- I valet och kvalet. Handbok för val av beläggningsåtgärd. Svenska kommunförbundet (ISBN 91-7099-353-X)
- Farligt nära. Färre och lindrigare olyckor mot stolpar, träd och andra hårda föremål. Svenska kommunförbundet (ISBN 91-7099-671-7)

- Handbok för samfällighetsföreningar. Tommy Österberg (ISBN 91-39-10386-2)

Samlingsbild

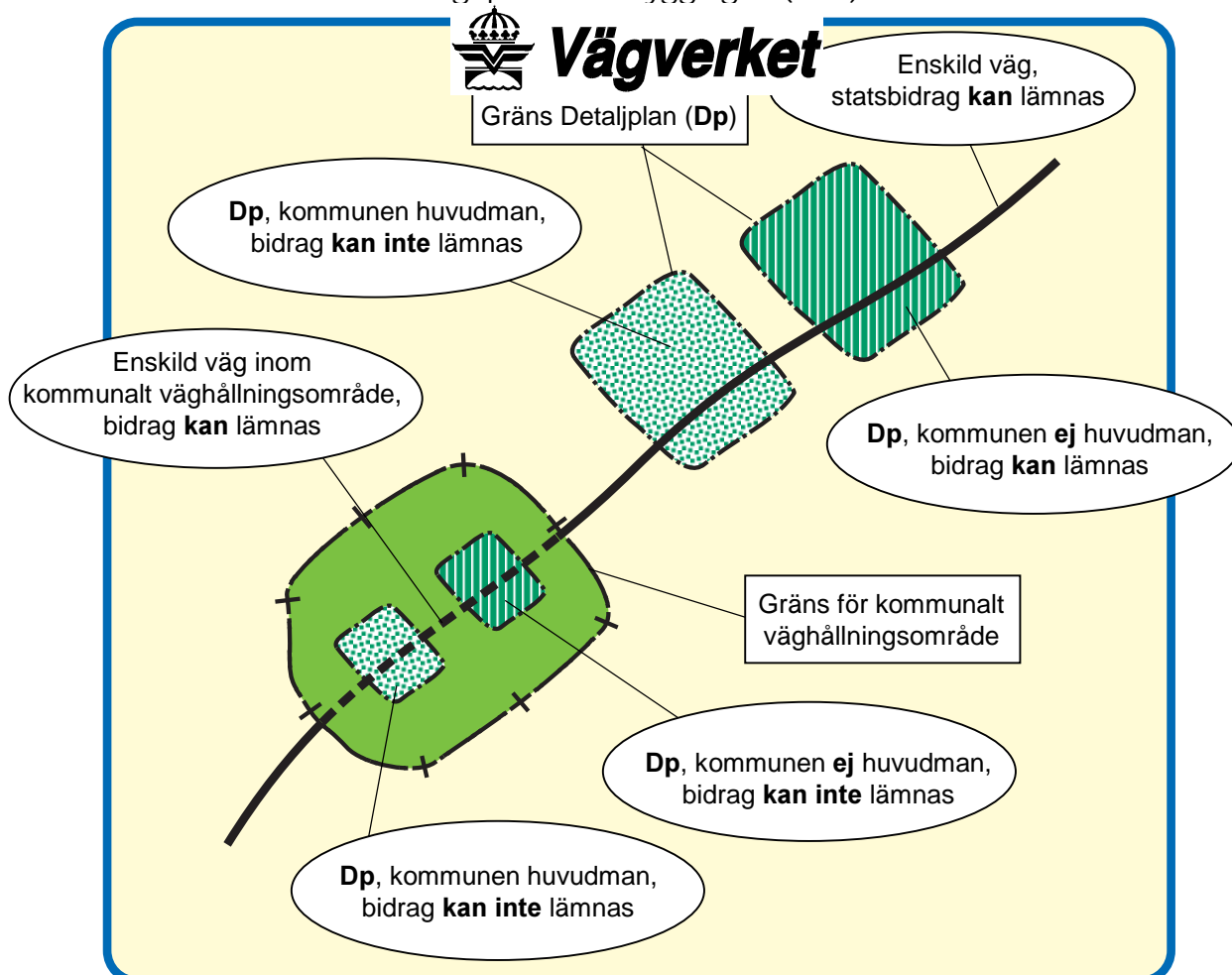
Statsbidragsberättigade enskilda vägar

- inom och utom kommunalt väghållningsområde (enl Väglagen)
- inom och utom detaljplan (dp)

Definitioner:

- Inom dp med kommunalt huvudmannaskap = gata
- Inom dp med annan huvudman = väg
- Enskild väg inom dp kan förvaltas av;
  - a) vägförening (vf). (Fr o m 1998-01-01 nybildas inga vf. Före 2003-01-01 skall andelstalen för befintliga vf vara omräknade enligt anläggningslagen. Vf kan ombildas till samfällighetsförening enligt denna lag)
  - b) samfällighetsförening
- Enskild väg utanför dp kan förvaltas av;
  - a) vägsamfällighet
  - b) samfällighetsförening (= föreningsförvaltning)
  - c) frivillig överenskommelse (= ideell organisation)
  - d) ensam väghållare

Bidragsförutsättningar utifrån planförutsättningar enligt plan- och bygglagen (PBL)

Förslag till modell för att prioritera objekt

De mål som ska vara vägledande vid prioriteringen av byggobjekt är

- framkomlighet (bredd, linje)
- bärighet
- miljönytta
- samhällsekonomisk nytta/effektivitet.

Enligt politiska uttalanden ska vägnas öppethållande för allmänheten säkerställas liksom förutsättningarna för näringslivet. Att utgå från trafikens mängd och sammansättning vid prioriteringen är ett relativt enkelt sätt att beakta dessa uttalanden samt att till viss del bidra till ovanstående mål .

Modellen bygger på att trafikmängden redovisas på X-axeln och åtgärdskostnaden på Y-axeln i en matris. Trafikens sammansättning viktas med hänsyn till säkerställande av vägens öppet-hållande samt näringslivets transporter.

Trafikens viktning vid poängberäkning:

40 % av trafik från kategori A, B och E

60 % av trafik från kategori C, D och F

Övriga faktorer: Ett extra påslag om 1 - 20 poäng kan ske vid stor andel tunga fordon, stor miljönytta och/eller stor trafiksäkerhetsvinst.

Exempel 1:

Bärighetsobjekt

Kostnad 1,2 Mkr.

Total trafik = 210 ådt varav

* kategori A+B+E = 100 ådt, ger

40 poäng

* kategori C+D+F = 110 ådt, ger

66 poäng

* viss tung trafik (1 busslinje),

5 poäng

Summa

111 poäng

Exempel 2:

Byggobjekt

Kostnad 0,6 Mkr.

Total trafik = 250 ådt varav

* kategori A+B+E = 100 ådt, ger

40 poäng

* kategori C+D+F = 150 ådt, ger

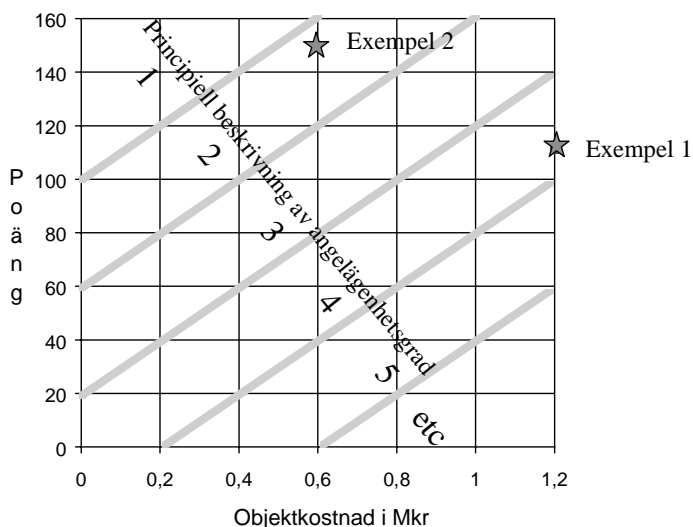
90 poäng

* tung trafik (4 bussar), ger

20 poäng

Summa

150 poäng

De mest angelägna objekten återfinns uppe i vänstra hörnet eftersom dessa objekt har en stor nytta (hög poäng) till en låg kostnad. Diagrammet visar att exempel 2 har högre poäng och en lägre objektkostnad än exempel 1 och därför bör prioriteras högre.

Exempel på beräkning av byggnadsbidrag och finansiering av byggnadsobjekt.**Förutsättningar:**

Momsredovisningskyldiga: 20 andelar	
Inte "-	<u>80 "-</u>
Summa:	<u>100 "-</u>

Momsats: 25 %

Total byggnadskostnad inkl moms: 1 250 000 kr

Beräkning av total byggnadskostnad inkl bidragsgrundande moms: $1250\ 000 \cdot 80 / 100 \cdot 1,25 = 1\ 200\ 000$ kr

Godkänd byggnadskostnad inkl momskomp : 1 200 000 kr

(Bygghandling, kontroll/byggledning, Entreprenadkostn,
ev Lm- och mark/intrångskostnad)

Övriga statliga bidrag (tex Länsstyr(kultur) och Banverket) -200 000 kr

EU-bidrag: -100 000 kr

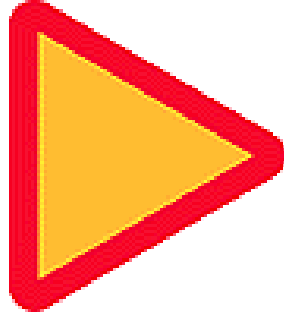
Statsbidragsgrundande kostnad: 900 000 kr

Bidragsprocent: X%

(Väggatorns högsta procentsats avseende årlig drift,
dock max 85% vid förhöjt bidrag)**Statsbidrag från Vägverket:**

Vanliga vägmärken enskilda vägar

Anslutning mot allmän väg

Beslutas av länsstyrelsen.

Sätts upp och underhålls av
väghållningsmyndigheten.

(Vägverket eller kommunen)

Vanliga vägmärken enskilda vägar

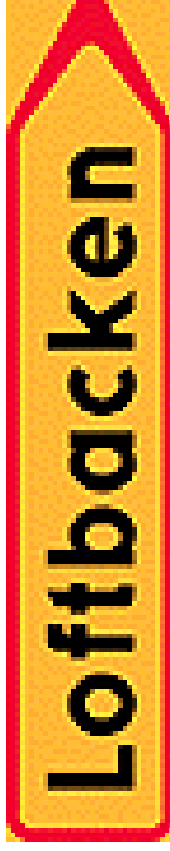

- Bekostas, sätts upp och underhålls av väghållaren.
- Erhålls statligt bidrag skall uppsättningen av skylten rapporteras till Vägverket.
- Kan påverka statliga bidrag.

Kräver fysisk åtgärd

Vanliga vägmärken enskilda vägar

En vägvisare vid allmän väg där Vägverket är väghållningsmyndighet bekostas, sätts upp och underhålls av Vägverket.

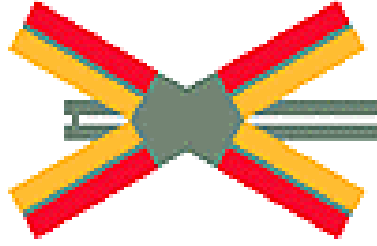
Ytterligare vägvisare sätts upp och underhålls efter ansökan hos Vägverket. Bekostas av sökande.

Vid övriga allmänna vägar beslutar resp kommun

Vägvisning inne på enskild väg bekostas, sätts upp och underhålls av väghållaren.

Vanliga vägmärken enskilda vägar

**Bekostas och sätts
upp av Banverket.**

Vanliga vägmärken enskilda vägar

Bekostas, sätts upp och underhålls av väghållningmyndigheten.
(Vägverket eller kommunen)

Vanliga vägmärken enskilda vägar

Anslutning mot
annan enskild väg

Inom tätbebyggt område:

Beslutas, sätts upp och underhålls av kommunen
(förbud att stanna och parkera sätts dock upp
och underhålls av väghållaren)

Utanför tätbebyggt område:

Beslutas av länsstyrelsen. Sätts upp och
underhålls av väghållningsmyndigheten.
(Vägverket eller kommunen)

Vanliga vägmärken enskilda vägar

Inom tätbebyggt område:

Beslutas av kommunen

Utanför tätbebyggt område:

Beslutas av länsstyrelsen

**Sätts upp och underhålls av
väghållningsmyndigheten
(Vägverket eller kommunen)**

Vägens ägare ska ges tillfälle att yttra sig

Yttrande från polis ska inhämtas

EXEMPELSAMLING

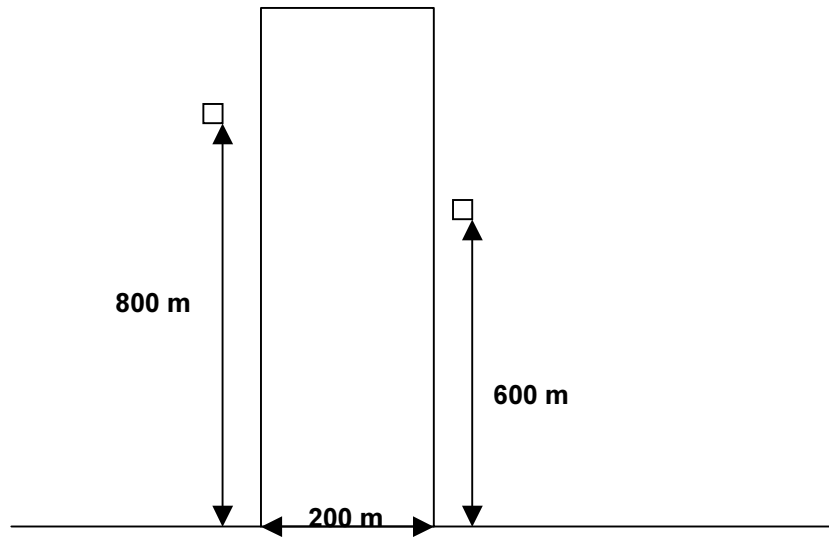
1. VÄGSLINGA (utgår från allmän väg)
2. VÄGSLINGA (utgår från enskild väg)
3. KATEGORITILLHÖRIGHET (fritidsområde)
4. KATEGORITILLHÖRIGHET (sportfiskeanläggning)
5. KATEGORITILLHÖRIGHET (bebyggelseområde)
6. KATEGORITILLHÖRIGHET (näringslivsvägar)
7. DUBBLA UTFARTER
8. ÅTGÄRDSINRIKTNING VID BYTE AV VÄGHÅLLARE
9. INTAGNING AV BIDRAGSVÄG; HÖG KOSTNAD
10. INTAGNING AV BIDRAGSVÄG; INKL BRO
11. BEGRÄNSNING AV VISS TRAFIK
12. VÄGVISNING
13. SLITLAGER OCH FÖRNYELSE AV BELÄGGNING
14. VÄGOMRÅDE
15. BYGGOBJEKT - BIDRAGSBERÄKNING

EXEMPEL 1

VÄGSLINGA (utgår från allmän väg)

Förutsättning:

Utmed en vägslinga, 1700 m lång, finns det två fast boende. Första huset är beläget 800 m in på den ena infarten. Det andra huset är beläget 600 m in på den andra infarten. Avståndet mellan anslutningarna på den allmänna vägen är 200 m. Hela slingan har god standard och trafikeras av post och sopbil.

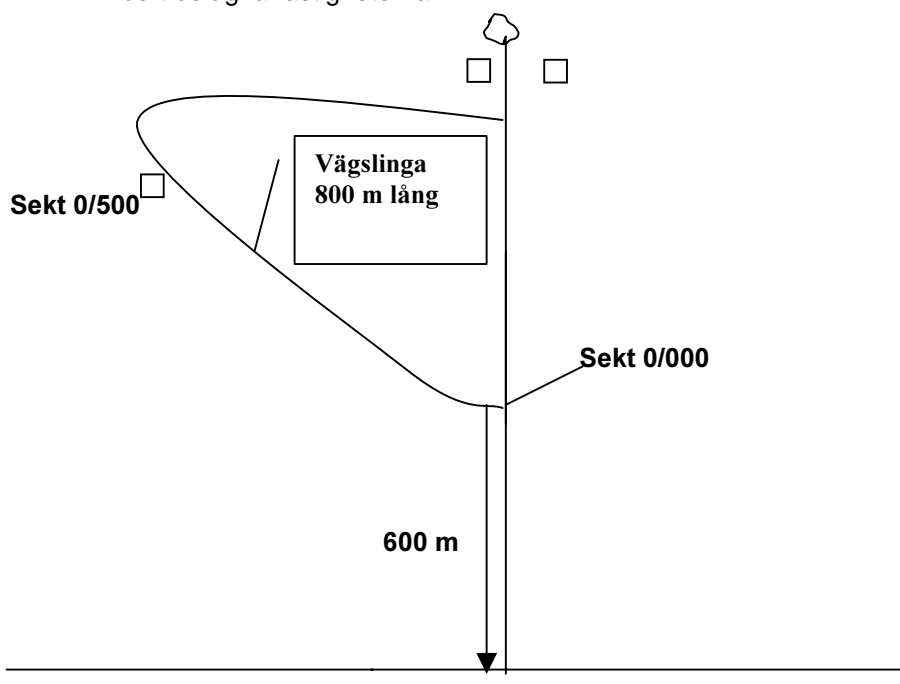
Förslag till lösning:

Slingan är bidragsberättigad om man kan styrka ett funktionellt samband

EXEMPEL 2

VÄGSLINGA (utgår från enskild väg)**Förutsättning:**

På en enskild väg med statsbidrag finns en vägslinga. Slingan är 800 m lång och börjar 600 m in på den enskilda vägen. 500 m in på slingan räknat från första infarten finns en fast boende. Längst upp vid vägens slut finns en fast boende och ett fritidshus, inga andra fastigheter finns utefter vägen. Post och sopbil kör via slingan när de ska upp till de längst bort belägna fastigheterna.

Förslag till lösning:

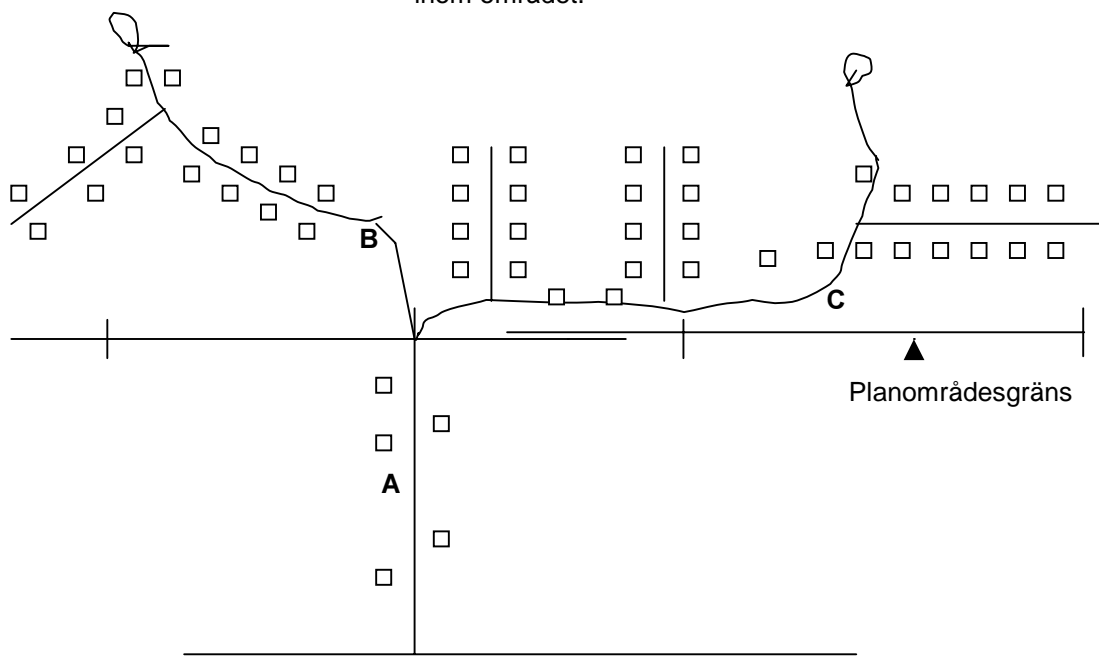
Hela slingan är bidragsberättigad – funktionellt ur väghållnings-synpunkt. Avståndet från allmän väg till fast boende minst ca 1 km (500 m+600 m). Ingen vändplan behöver heller byggas.

EXEMPEL 3

KATEGORITILLHÖRIGHET

Förutsättning:

Enskilda vägen **A**, 1 000 m lång, leder fram till ett fritidsområde. Vid områdets början delar vägen upp sig i väg **B**, 400 m lång, och väg **C**, 600 m. Området består av 75 fastigheter varav 5 st är fast bebodda jämt fördelade inom området.

Förslag till lösning:

A = Vägkategori E (Utfartsväg)

B + C = " E (Uppsamlingsvägar)

Vägarna **A+B** bedöms som en huvudväg och väg C blir då en "stickväg"

De övriga vägarna är **lokalvägar** och är inte bidragsberättigade

EXEMPEL 4

SPORTFISKEANLÄGGNING

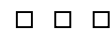
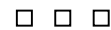
Förutsättning:

Väg till sportfiskeanläggning. Anläggningen besöks dagligen av ca 50 –60 personer, något färre på vintern. Verksamheten är helt inriktad på sportfiske, försäljning av fiskekort uthyrning av båtar mm. Ingen annan försäljning eller restaurangverksamhet förekommer. Utefter vägen finns inga fritidshus och enda fast boende är den person som driver anläggningen.

Fiskesjöar med utplanterad ädelfisk

Bostadshus och Reception vid Sekt 1/500

Enklare övernattingsstugor och uppställning av husvagnar för Sportfiske.

Sekt 0/000

Förslag till lösning:

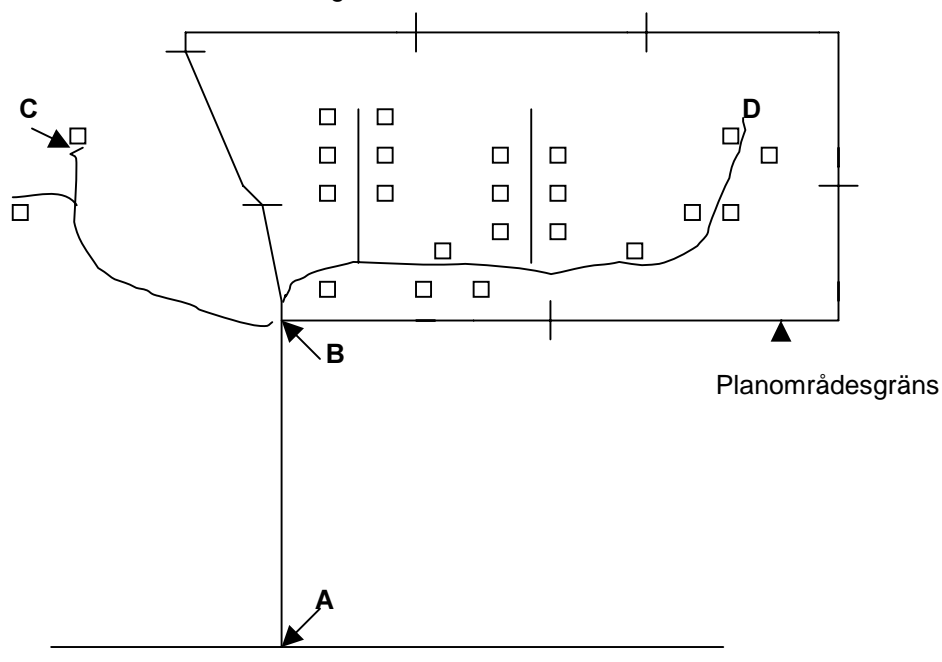
Väggategori D. Det rörliga friluftslivet alstrar mest trafik.

EXEMPEL 5

KATEGORITILLHÖRIGHET

Förutsättning:

Enskilda vägen fram till området är 1500 m och ligger utanför kommunalt väghållningsområde. Det finns 21 fastigheter inom detaljplan (ej kommunalt huvudmannaskap) varav 15 är fast bebodda, övriga är fritidshus. Utanför området finns 2 fast bebodda fastigheter.

Frågor:

- Vilken kategori skall det vara på vägen fram till området (**A-B** = 1 500 m)?
- Hur behandlas vägarna inom området (**B-D** = 1 200 m)?
- Hur behandlas vägarna till fastigheterna utanför planen (**B-C** = 500 m) ?

Förslag till lösning:

- A-B** = Vägkategori B (Utfartsväg)
- B-D** = Vägkategori B (Uppsamlingsväg)
De övriga vägarna är **lokalvägar** och inte bidragsberättigade
- B-C** = Vägkategori A

EXEMPEL 6

KATEGORITILLHÖRIGHET

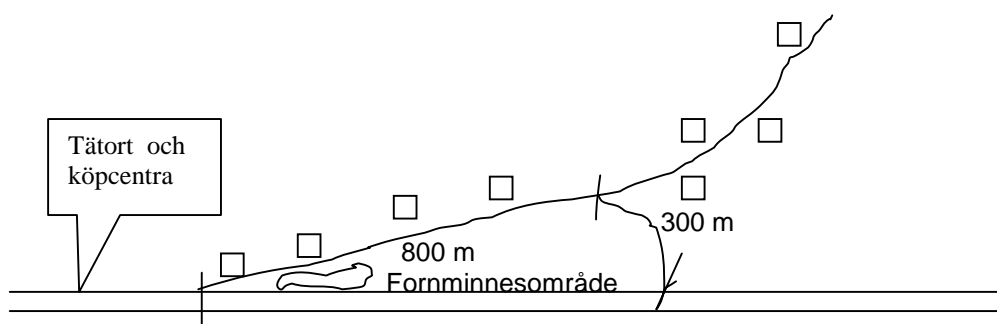
- A) Förutsättningar: Enskild väg, 1,2 km lång, med följande delägare och funktioner;
Sekt 0/000 = Allmän väg
" 0/200 = 1 fritidshus
" 0/500 = 1 fast boende
" 0/800 = 1 "-
" 1/200 = Sågverk, 4 anställda
- B) Förutsättningar: Enskild väg, 2 km lång, med följande delägare och funktioner:
Sekt 0/000 = Allmän väg
" 1/500 = Jordbruksfastighet: Åker 400 ha, Betesmark: 20 ha,
Skog: 150 ha, Gårdshandel, ägaren bor på fastigheten.
" 2/000 = Skogsfastighet: 4 000 ha.
- Uppgift: Vägkategori ?
- Förslag till lösning: A) Vägkategori **F**; sågverket alstrar mest trafik med stort inslag av tung trafik
B) Vägkategori **F**; jord- och skogsbruket samt gårdshandeln alstrar mest trafik

EXEMPEL 7

DUBBLA UTFARTER

Förutsättning:

En 2 km lång väg med bebyggelse utefter hela vägen. Trafiksiffrorna är ca 50 ÅDT. Största andelen av trafiken svänger väster mot en tätort och köpcentrum. Anslutningen mot allmän väg är mycket spetsig. Det är svårt att svänga till vänster, både sikt och utrymmesproblem. Ingen möjlighet finns att bygga om anslutningen, fornminnesområde och stenmur. Ca 800 m in på vägen finns en 300 m lång väg med bra anslutning mot allmän väg.

Gruppen föreslår:

Båda utfarterna är bidragsberättigade om förbud mot vänstersväng införs på den enskilda vägen vid den västra spetsiga anslutningen.

EXEMPEL 8

ÅTGÄRDSINRIKTNING VID BYTE AV VÄGHÅLLARE

Förutsättning:

I samband med ombyggnad av E4 till motorväg kommer vissa vägsnitt att övergå till enskild väg med statsbidrag. På ett avsnitt av 2 km ansluter idag två enskilda vägar som har statsbidrag och är klassade som vägkategori A, trafikklass 2 respektive trafikklass 3. På det aktuella vägsnittet finns en bro med en spännvidd på 25 m och en bredd på 13 m. Vid ån c:a 100 meter från bron finns en rastplats som ligger med vägrätt. Vägen är 13 m bred med kantstolpar, viltstaket, vägräcke samt inom vägområdet finns bredband och Telias optokabel nedlagt.

Frågor:

- a) Vilken bredd på vägen kan accepteras ?
- b) Vad kan man kräva när det gäller övertagande av bron ?
- c) Hur skall man hantera ?
  - Vägräcket
  - Optokabeln och bredbanden
  - Viltstaketet
  - Rastplatsen

Förslag till lösning:

- a) Högst 6 m vägbredd. (Se bil 4; körbanebredd max 6 m)
- b) Helinspektion och åtgärda eventuella brister
- c) - Erfordras vägräcke ska detta flyttas till 0,5 m utanför den nya belägningskanten
  - Nytt avtal erfordras mellan väghållaren och respektive ledningsägare
  - Viltstaketet ska rivas med hänsyn till den nya vägsträckans närhet och i dialog med väghållaren
  - Rastplatsen bör tas bort och marken återföres till markägaren

EXEMPEL 9

INTAGNING AV BIDRAGSVÄG; hög kostnad

Förutsättning:

Ansökan om årligt driftbidrag har inkommit.
Vägen är 3,5 km lång och betjänar en fastighet med fast boende och två fritidshus. Vägen har idag mycket låg standard, kostnaden för upprustning till basstandard beräknas till 500 000 kronor

Förslag till lösning:

Högst 2 basbelopp/km väg får lämnas i statsbidrag för upprustning. Upprustning av "ny bidragsväg" bör normalt inte ingå i Femårsplan byggande av enskilda vägar.
Om vägobjektet ändå ska ingå i denna plan ska en samhällsekonomisk analys utföras som motiverar detta.

EXEMPEL 10

INTAGNING AV BIDRAGSVÄG; INKL BRO

Förutsättning:

Ansökan om årligt driftbidrag har inkommit. Från allmänna vägen till en fast bebodd fastighet är avståndet 1200 m. 900 m in på vägen finns en bro som klarar endast 2 tons belastning. För att vägen skall uppnå basstandard åtgår 2 basbelopp per km/väg i statsbidrag exklusive reparation av bron. För att kunna höja bärigheten på bron till godtagbar standard måste den förbättras till en kostnad av 200 000:-.

Frågor:

- a) Kan man lämna särskilt driftbidrag till bron utöver 2 basbelopp/km väg?
- b) Hur låg bärighet kan man acceptera på en bro som har statsbidrag?
- c) Till vilken väglängd kan årligt driftbidrag lämnas?

Förslag till lösning:

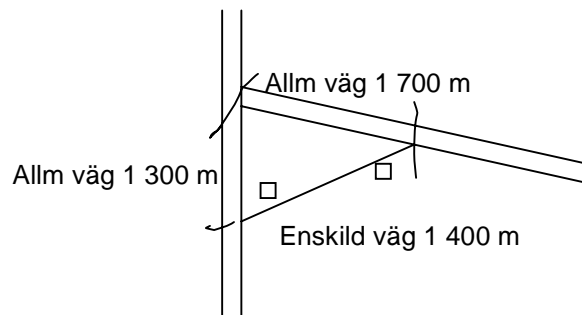
- a) Ja
- b) Brons bärighet bör motsvara lägsta funktionskrav 4 ton.
- c) 900 m om väghållaren inte vill rusta upp bron. Vändplan ska anordnas före bron.

EXEMPEL 11

BEGRÄNSNING AV VISS TRAFIK

Förutsättning:

Enskilda vägen har funktionen enligt vägkategori C. Utförd trafikmätning visar 110 Ådt varav 20 % är tyngre fordon än 3,5 ton. Vägghållaren vill begränsa trafiken genom att förbjuda genomfartstrafik för tyngre fordon än 8 ton. Anledningen till detta är att vägens beläggning har blivit sönderkörd. Vägghållaren avser att lägga en ny toppbeläggning och vill inte att vägen skall köras sönder på nytt.

Fråga:

- Vem beslutar om begränsningen ?
- Ska man kunna utesluta visst trafikslag och ändå bibehålla vägkategori C om den främmande trafiken är dominerande?

Förslag till lösning:

- Vägghållaren enligt Trafikförordningen 10 kap 10 §
- Man ska normalt inte kunna utesluta visst trafikslag ur bidragssynpunkt.
Utred förstärkningsåtgärder så att vägen får erforderlig standard och funktion.

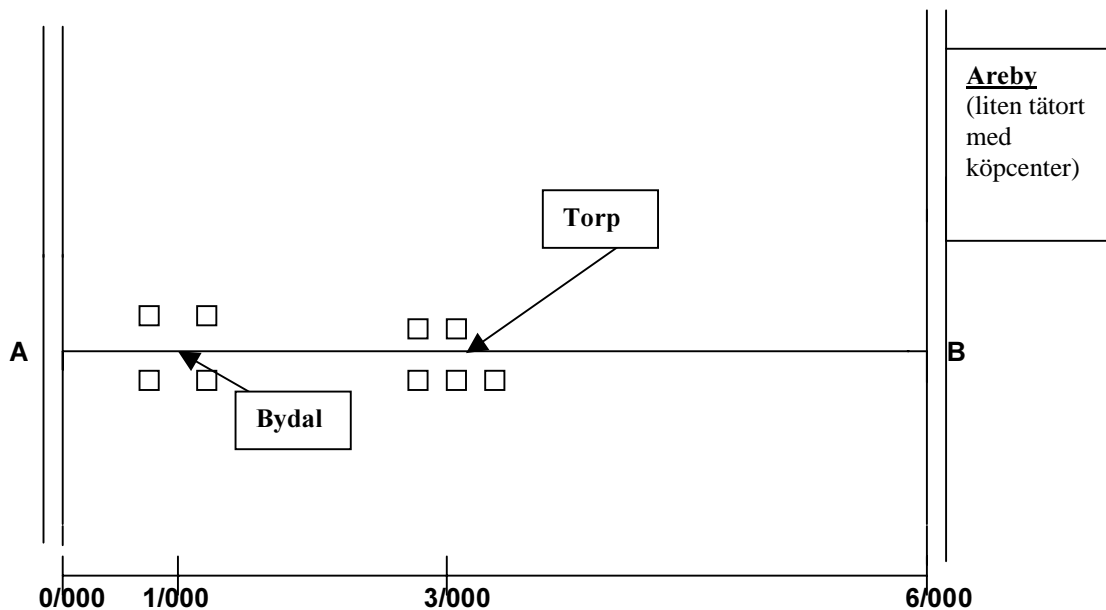

EXEMPEL 12

VÄGVISNING

Förutsättning:

Genomfartsväg med övervägande främmande trafik (C)

Uppgift:

Lämplig vägvisning ?

Förslag till lösning:

Vid **A**: Torp 3Vid **B**: Torp 3 alternativt Bydal 5 beroende på väghållarens önskemål.

Det är olämpligt att skylta till Areby, som ligger utanför vägens upptagningsområde.

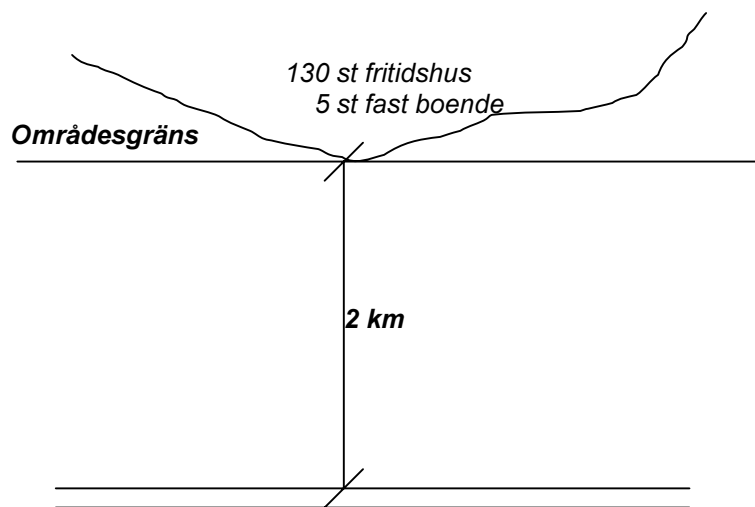
Begränsa vägvisningen till 1 skylt som Vägverket bekostar

EXEMPEL 13

SLITLAGER OCH FÖRNYELSE AV BELÄGGNING

Förutsättning:

Väghållaren har bekostat en beläggning utan statligt bidrag på en 2 km lång väg fram till ett fritidsområde. Området består av ca 130 fritidshus och 5 fast boende ingen övrig trafik förekommer som påverkar trafiksiffrorna eller vägens funktion.

Förslag till lösning:

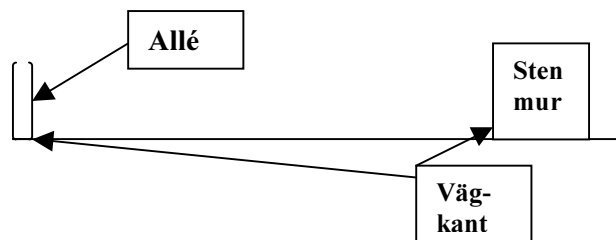
Beläggningens väg; stor andel sommartrafik (Alt A)

EXEMPEL 14

VÄGOMRÅDE

Förutsättning:

Vägmiljö i jordbruksområde enligt nedanstående bild

Uppgift:

- Vad omfattar vägområdet?
- Vem ansvarar för träden i allén?
- Vem ansvarar för underhåll av stenmuren?
- Är ev fördyrad väghållning bidragsberättigad?

Förslag till lösning:

- Kontrollera eventuell Lm-förrättning där vägområdet normalt ska finnas angivet. Finns inte någon Lm-förrättning, kan man tolka det som att vägområdet är inom respektive väggkant.
- b,c) Ansvaret för allén och stenmuren bör framgå av Lm-förrättningen. Finns inte någon sådan bör det åvila markägaren.
- d) Fördyrad väghållning är bidragsberättigad med hänsyn till biotopskydd. Fler plogturer, fördyrad kantskärning/dikesrensning, ansning av alléträd etc.

EXEMPEL 15

BYGGOBJEKT-BIDRAGSBERÄKNING

A) Förutsättningar: Väg för fast boende inom landsbygdsområde
 Andelar momsredovisningsskyldiga: 20 st
 "- inte "- 80 st
 Total byggkostnad exkl moms: 1 000 000 kr
 Bidrag från länsstyrelsen : 150 000 kr
 "- "- kommunen 100 000 kr
 Väghållarens egna insatser är inte betungande för respektive delägare.

Uppgift: Beräkna statsbidraget från Vägverket.

B) Förutsättningar: Genomfartsväg; 80 Ådt, egen trafik 40 %
 Sex st andelsägare med respektive andelstal
 40,20,15,15, 5,5 andelar
 Momsredovisningsskyldiga: 30 andelar
 "- inte "- 70 "-
 Gällande momssats: 25 %
 Total byggkostnad exkl moms: 1 200 000 kr
 Kostnad för intrång och markersättning: 30 000 kr
 (bestämd genom Lm-beslut, berörda markägare har del i väghållningen).
 Bidrag från länsstyrelsen 150 000 kr
 Bidrag från kommunen: 10 % på den statsbidragsberättigade kostnaden

Uppgift: Beräkna statsbidragets storlek, "betungandehantering"

Förslag till lösning: A) Beräkning av bidragsberättigad kostnad inkl momskomp:
 $1\,000\,000 + (80/100 \cdot 25\% \cdot 1\,000\,000) = 1\,200\,000$ kr
 Bidrag från länsstyrelsen: - 150 000 kr
 Statsbidragsberättigad kostnad: 1 050 000 kr
 Beräkning av statsbidrag: $70\% \cdot 1\,050\,000$ kr = **735 000 kr**

B) Beräkning av bidragsberättigad kostnad inklusive momskompensation:
 $1\,200\,000 + (70/100 \cdot 25\% \cdot 1\,200\,000) = 1\,410\,000$ kr
 Bidrag från länsstyrelsen (statl): - 150 000 kr
 Statsbidragsberättigad kostnad: 1 260 000 kr
 Beräkning av statsbidrag(70%) 882 000 kr
 Bidrag från kommun(10%*1 260 000 kr) 126 000 kr
 Väghållarens insats(1 410´-150´-882´-126´) 252 000 kr

Beräkning av betungandedelen:

De olika andelsägarnas insatser:

$$40/100 * 252\,000 \text{ kr} = 100\,800 \text{ kr} = >2 \text{ basbelopp} (73\,800 \text{ kr})$$

$$20/100 * 252\,000 \text{ kr} = 50\,400 \text{ kr}$$

Sökning efter väghållarens insats som ger den störste andelsägaren högst 2 basbelopp: $40/100 * X = 73\,800$; $X = 184\,500 \text{ kr}$

Beräkning av förhöjt statsbidrag:

$$1\,260\,000 - 126\,000 - 184\,500 = 949\,500 \text{ kr} (= 75,357\% * 1\,260\,000 \text{ kr})$$

Statsbidrags% blir sålunda **75,4%** avrundat.

Markintrång mm är inte bidragsberättigat enligt nuvarande skrivning i handboken, men man kan givetvis diskutera när det är en C-väg.